

A – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta vuonna 2007

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti Marc Jaeger

Vuosi 2007 oli Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle muutosten vuosi ja siirtymävuosi. Kaksi uutta jäsentä eli T. Tchihev ja V. Ciucă liittyi kollegioon vuoden alussa Euroopan unionin laajennuttua Bulgarian tasavaltaan ja Romaniaan. Vuoden 2007 syyskuussa presidentti B. Vesterdorf, joka oli ollut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsen sen perustamisesta eli vuodesta 1989 lähtien ja sen presidentti lähes kymmenen vuoden ajan, jätti tehtävänsä, ja hänen tilalleen tuli S. Frimodt Nielsen. Samanaikaisesti tuomarien R. García-Valdecasas y Fernández, joka oli niin ikään ollut tämän tuomioistuimen jäsen sen perustamisesta lähtien, J. Pirrung ja H. Legal, joiden toimikaudet päättyivät, tilalle tulivat S. Soldevila Fragoso, A. Dittrich ja L. Truchot. Lopuksi tällä tavoin uudelleen muodostettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin valitsi uudeksi presidentikseen M. Jaegerin.

Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi ensimmäiset ratkaisunsa tuomioistuimena, jolla on toimivalta ratkaista valitukset Nizzan sopimuksella käyttöön otettujen EY 220 artiklan toisen kohdan ja EY 225 A artiklan mukaisesti perustettujen lainkäyttölautakuntien päätöksistä. Nimestään huolimatta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on täten toimivalta ottaa käsiteltäväkseen valitukset, jotka on tehty Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen ratkaisusta, yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön liitteessä I olevien 9–13 artiklan mukaisesti. Nämä uudet oikeudenkäyntiasiat on tällä hetkellä annettu ad hoc -jaostolle, muutoksenhakujaostolle, jonka muodostavat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti ja vuorotellen neljä jaoston puheenjohtajaa.

Menneenä vuonna ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suuri jaosto antoi kaksi tuomiota eli tuomiot asioissa Microsoft vastaan komissio¹ ja API vastaan komissio.² Näiden asioiden ja erityisesti edellisen käsittely edellytti tämän koostumuksen 13 jäseneltä monitahoisten ja vaativien taloudellisten ja oikeudellisten ongelmien arviointia.

Tilastolliselta näkökannalta tarkasteltuna tänä vuonna pantiin vireille 522 asiaa, mikä merkitsee huomattavaa lisäystä vuoteen 2006 verrattuna (432). Päätökseen saatettujen asioiden määrä sen sijaan pieneni (397 verrattuna 436:een vuonna 2006). On kuitenkin todettava, että sekä tuomiolla ratkaistujen asioiden määrä (247 verrattuna 227:ään vuonna 2006) että ratkaistujen välitoimihakemusten määrä (41 verrattuna 24:ään vuonna 2006) kasvoi. Sen lisäksi, että asian Microsoft vastaan komissio käsittelyyn kohdistettiin huomattava määrä resursseja ja että – toisin kuin aiempina vuosina – suuria samanlaisten tai toisiinsa liittyvien asioiden ryhmiä ei ollut, päätökseen saatettujen asioiden määrän pieneneminen johtuu yleisemmin ottaen siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetut asiat ovat jatkuvasti yhä monimutkaisempia ja

¹ Asia T-201/04, tuomio 17.9.2007.

² Asia T-36/04, tuomio 12.9.2007.

monitahoisempia. On kuitenkin niin, että koska vireille pantujen ja päätökseen saatettujen asioiden välillä vallitsee epätasapaino, vireillä olevien asioiden määrä on kasvanut, mikä saattaa johtaa oikeudenkäyntien keston pitenemiseen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tietoinen tästä tilanteesta, ja se on ryhtynyt pohtimaan vakavasti toimintaansa ja työskentelytapojaan tehokkuutensa lisäämiseksi. Tässä yhteydessä on jo nyt katsottu tarpeelliseksi muuttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen organisaatiota muun muassa siksi, että voidaan hyödyntää paremmin sen jäsenten määrän kasvua. Näin ollen 25.9.2007 lähtien ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on muodostunut kahdeksasta jaostosta, jotka kokoontuvat kolmen tuomarin kokoonpanossa tai, kun tämä on asian tärkeyden vuoksi perusteltua, viiden tuomarin kokoonpanossa (laajennettu kokoonpano).

Jäljempänä olevalla esityksellä, joka liittyy ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiovallan käyttöön, pyritään antamaan väistämättä valikoiva yleiskatsaus oikeuskäytännön runsaudesta ja niiden kysymysten monimutkaisuudesta, joista tältä tuomioistuimelta on pyydetty ratkaisua.

I. Lainmukaisuutta koskevat oikeudenkäyntiasiat

EY 230 ja EY 232 artiklan nojalla nostettujen kanteiden tutkittavaksi ottaminen

1. Toimenpiteet, jotka voivat olla kanteen kohteena

EY 230 artiklassa tarkoitettuja kumoamiskanteen kohteeksi kelpaavia toimia ovat ainoastaan sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi.³

Yhdistetyissä asioissa *Akzo Nobel Chemicals ja Akros Chemicals vastaan komissio*⁴ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kun yritys vetoaa asianajajan ja asiakkaan välisen yhteydenpidon luottamuksellisuuteen vastustaessaan asiakirjan haltuunottoa, päätöksellä, jolla komissio hylkää kyseisen vaatimuksen, on kyseiseen yritykseen nähden oikeusvaikutuksia, joten se on kannekel-poinen toimi. Tällaisessa päätöksessä ei nimittäin anneta asianomaiselle yritykselle yhteisön oikeuden mukaista suojaa, ja se on lopullinen, ja siitä lopullisesta päätöksestä, jossa voidaan todeta kilpailusääntöjen rikkominen, erillinen päätös. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi lisäksi, että kun komissio muodollista päätöstä tekemättä ottaa haltuunsa asiakirjan, jonka asianomainen yritys luokittelee luottamukselliseksi, tämä aineellinen toimi sisältää välttämättä komission hiljaisen päätöksen, josta on voitava nostaa kumoamiskanne.

³ Asia 60/81, IBM v. komissio, tuomio 11.11.1981 (Kok. 1981, s. 2639).

⁴ Yhdistetyt asiat T-125/03 ja T-253/03, tuomio 17.9.2007.

Asiassa *Vodafone España ja Vodafone Group vastaan komissio*⁵ antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti puolestaan tutkimatta kanteen, joka oli nostettu komission direktiivin 2002/21⁶ 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti Espanjan sääntelyviranomaiselle lähettämästä lausuntokirjeestä tämän ilmoitettua toimenpideehdotuksesta, joka koski yrityksiä, joilla oli yhteinen määräävä markkina-asema matkaviestinnän espanjalaismarkkinoilla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei hyväksynyt analogiaa menettelyihin, joita sovelletaan valtiontukiin ja yrityskeskittymien valvontaan. Se katsoi, että kyseinen kirje kuului kuulemismenettelyn eikä lupamenettelyn piiriin muun muassa siksi, että sitä, että komissio ei ole aloittanut asianomaisen toimenpiteen perusteellista tutkintamenettelyä, ei voida rinnastaa ilmoitetun toimenpideehdotuksen hyväksymiseen.

Asiassa *Alankomaat vastaan komissio*⁷ Alankomaiden hallitus oli vaatinut komissiota EY 95 artiklan 4 kohdan perusteella ottamaan kantaa direktiivin soveltamisalan laajuuteen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tämän osalta, että jäsenvaltion vaatimus siitä, että komissio tekee päätöksen yhteisön direktiivillä toteutetun yhdenmukaistamisen laajuudesta ja/tai kansallisen lainsäädännön yhdenmukaisuudesta tällaisen direktiivin kanssa, ei voi perustua EY 95 artiklan 4 kohtaan. Koska kyseisen määräyksen mukaan päätös tehdä tiedoksianto poikkeuksellisen hyväksynnän saamiseksi kuuluu yksinomaan kyseessä olevalle jäsenvaltiolle ja koska missään direktiivin säännöksessä ei myönnetä komissiolle toimivaltaa päättää direktiivin tulkinnasta, kyseessä olevan yhdenmukaistamistoimenpiteen soveltamisalaa koskeva kyseisen toimielimen kannanotto on pelkkä mielipide, joka ei sido toimivaltaisia kansallisia viranomaisia, eikä siitä voida nostaa kannetta.

Asiassa *Commune de Champagne ym. vastaan neuvosto ja komissio*⁸ antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti tutkimatta kanteen, jolla sveitsiläiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt vaativat neuvoston sellaisen päätöksen kumoamista, joka koski maataloustuotteiden kaupasta tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen kansainvälisen sopimuksen hyväksymistä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että yhteisön yksipuolisella toimella ei voida luoda oikeuksia ja velvollisuuksia EY 299 artiklassa määritellyn alueen ulkopuolella. Ainoastaan kansainvälisellä sopimuksella, josta ei voida nostaa kannetta, voidaan luoda oikeusvaikutuksia Sveitsin alueella tämän valtion oikeusjärjestyksen omien sääntöjen mukaisesti sen jälkeen, kun se on ratifioitu siellä sovellettavien menettelyjen mukaisesti. Riidanalaisella päätöksellä ei näin ollen voinut olla oikeusvaikutuksia Sveitsin alueella, eikä sillä voitu muuttaa kantajien oikeudellista asemaa kyseisellä alueella.

Lopuksi asiassa *Italia vastaan komissio*⁹ Italian tasavalta vaati komission sellaisen kirjeen kumoamista, jossa se veloitettiin toimittamaan ennakolta tietyt tiedot edellytyksenä

⁵ Asia [T-109/06](#), määräys 12.12.2007.

⁶ Sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/21/EY (puitedirektiivi) (EYVL L 108, s. 33).

⁷ Asia [T-234/04](#), tuomio 8.11.2007.

⁸ Asia [T-212/02](#), määräys 3.7.2007

⁹ Asia [T-308/05](#), tuomio 12.12.2007.

sen yhteisön rakennerahastojen yhteydessä esittämien tiettyjen maksupyyntöjen hyväksymiselle. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että Italian tasavallan väite, jonka mukaan sille määrättiin asianomaisessa kirjeessä seuraamus, koska pyydettyjä maksuja ei suoritettu ennen edellä mainittujen tietojen saamista, vastasi itse asiassa sitä, että komission toimimattomuuden väitettiin olleen jatkuvaa. Vaikka tämä toimimattomuus oli lainvastaista, koska se ei ollut rakennerahastoja säätelevien säännösten mukaista, Italian tasavallan olisi pitänyt sen riitauttaakseen nostaa laiminlyöntikanne EY 232 artiklan nojalla eikä kumoamiskannetta.

2. Asiavaltuus – Päätöksen koskeminen kantajaa erikseen

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jotta päätöksen voidaan katsoa koskevan erikseen muita luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä kuin niitä, joille se on osoitettu, sen on vaikutettava niiden oikeudelliseen asemaan niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella nämä erottuvat kaikista muista ja ne voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu.¹⁰

Asiassa *Galileo Lebensmittel vastaan komissio*¹¹ antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että jotta kantajalla voi olla asiavaltuus, siihen, että se kuuluu tiettyyn rajalliseen ryhmään, on liityttävä komission erityinen suojeluvelvollisuus tätä ryhmää kohtaan. Täsmällisemmin sanottuna ratkaiseva tekijä niiden oikeussubjektien yksilöimiseksi, joita yleisesti sovellettava toimenpide koskee erikseen, on erityinen suojelu, jota nämä nauttivat yhteisön oikeuden perusteella.

Asiassa *Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia*,¹² jossa kantaja vaati kumottavaksi asetuksen säännöstä, jolla rajoitetaan oikeutta käyttää nimeä "Tocai friulano", ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sai tilaisuuden selittää, missä tilanteessa kantaja voi perustaa asiavaltuutensa periaatteisiin, jotka vahvistettiin yhteisöjen tuomioistuimen asiassa *Codorníu vastaan neuvosto*¹³ antamassa tuomiossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että esillä olevassa asiassa kantajaa ei, toisin kuin *Codorníu*-yritystä, estetty yleisesti sovellettavalla toimella käyttämästä immateriaalioikeutta, jonka se oli rekisteröinyt ja jota se oli käyttänyt perinteisesti pitkän aikaa ennen kyseisen toimen antamista. Nimi "Tocai friulano" ei nimittäin ole maantieteellinen merkintä, joka kuuluisi immateriaalioikeuksien piiriin ja saisi suojaa tämän perusteella.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi myös, että yleinen intressi siihen, että alue voi sitä koskevien taloudellisten ja sosiaalisten kysymysten osalta toimivaltaisena yksikkönä saada aikaan alueensa taloudellista vaurautta koskevia myönteisiä tuloksia, ei voi riittää siihen, että päätöksen voitaisiin katsoa koskevan sitä erikseen. Lisäksi lakisääteiset oikeudet, joita jäsenvaltion julkisoikeudellisella oikeushenkilöllä, joka on muu kuin valtio, voi mahdollisesti olla, eivät ole sellaisia, että niiden perusteella kyseisellä

¹⁰ Asia 25/62, *Plaumann v. komissio*, tuomio 15.7.1963 (Kok. 1963, s. 199, 223).

¹¹ Asia T-46/06, määräys 28.8.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-483/07 P).

¹² Asia T-417/04, *Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia v. komissio*, määräys 12.3.2007.

¹³ Asia C-309/89, tuomio 18.5.1994 (Kok. 1994, s. I-1853).

oikeushenkilöllä olisi erillinen intressi vaatia tietyn yhteisön oikeuden sellaisen säännöksen kumoamista, jolla ei ole vaikutusta sen toimivallan laajuuteen, koska lähtökohtaisesti oikeushenkilö, jolla on tällaisia oikeuksia, ei voi käyttää niitä omaksi edukseen.

Lopuksi asiassa *Alrosa vastaan komissio*¹⁴ kantaja vaati sellaisen päätöksen kumoamista, jolla komissio oli katsonut sitoviksi De Beersin, joka oli määräävässä markkina-asemassa oleva yritys, antamat sitoumukset ensiksi rajoittaa raakatimanttien hankintaa kantajalta ja sitten lopettaa niiden hankinta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin selvitti viran puolesta kanteen tutkittavaksi ottamisen ja katsoi, että tämä päätös koski kantajaa erikseen sen vuoksi, että se oli tehty menettelyssä, jossa kantaja oli ratkaisevalla tavalla osallisena ja jonka tarkoituksena oli lopettaa kantajan ja De Beersin väliset pitkäaikaiset liikesuhteet kokonaan, ja että päätös vaikutti merkittävästi sen kilpailuasemaan raakatimanttien tuottamisen ja toimittamisen markkinoilla.

3. Oikeussuojan tarve

Asiassa *Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse vastaan komissio*¹⁵ kantaja riitautti komission kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan päätöksen hylätä komission sellaisen päätöksen (jäljempänä peroksidipäätös) tiettyjen osien luottamuksellista käsittelyä koskeva vaatimus, joka sisälsi viittauksia kantajan rooliin tietyissä kartelleissa tietyillä orgaanisten peroksidien markkinoilla. Koska menettelyt kantajaa kohtaan olivat kuitenkin vanhentuneita, komissio ei ollut maininnut peroksidipäätöksen päätösoasassa tämän yrityksen osallistumista rikkomiseen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen, jonka mukaan kantajalla, joka ei ollut riitauttanut peroksidipäätöstä, ei ollut oikeussuojan tarvetta, kun oli kyse kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan päätöksestä. Se katsoi sen sijaan, että riidanalaisen päätöksen kumoaminen voisi tuottaa kantajalle hyötyä siltä osin kuin komission pitäisi ottaa huomioon kantajan oikeutettu intressi sen suhteen, ettei kyseessä olevia tietoja paljasteta. Lisäksi pelkästään se seikka, että kyseiset tiedot on jo julkaistu, ei voi poistaa kantajalta oikeussuojan tarvetta, koska jatkuva julkaiseminen komission internetsivulla aiheuttaa jatkuvasti vahinkoa kantajan maineelle, mikä merkitsee syntyneitä ja edelleen olemassa olevaa intressiä.

Asiassa *Ufex ym. vastaan komissio*¹⁶ kantajat riitauttivat komission päätöksen, jolla niiden kantelu oli hylätty. Kantajien oikeussuojan tarve kiistettiin siksi, että komissiota tukeneiden väliintulijoiden mukaan komissio ei olisi voinut edes riidanalaisen toimen kumoamispauksessa todeta ilmoitettua rikkomista, koska hallinnollisen menettelyn liian pitkä kesto oli loukannut kyseessä olevien asianosaisten puolustautumisoikeuksia. Tämän osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kantajan, joka oli nostanut kumoamiskanteen komission päätöksestä hylätä kantelu, jonka kantaja oli tehnyt ilmoittaakseen mahdollisesti määräävän markkina-aseman väärinkäytön muodostavan toiminnan, oikeussuojan tarvetta ei voida evätä tältä kuin poikkeuksellisissa olosuhteissa

¹⁴ Asia T-170/06, tuomio 11.7.2007.

¹⁵ Asia T-474/04, tuomio 12.10.2007.

¹⁶ Asia T-60/05, tuomio 12.9.2007.

eli muun muassa, jos voidaan osoittaa varmuudella, että komissio ei kyennyt tekemään päätöstä, jossa todetaan rikkominen, johon määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen väitetään syyllistyneen.

4. Tutkittavaksi ottaminen valtiontukien alalla

a) Sen, jota asia koskee, käsite

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi useissa vuonna 2007 annetuissa ratkaisuisa täsmentää sen oikeuskäytännön¹⁷ soveltamista, jonka mukaan EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla sillä, jota asia koskee, on asiavaltuus EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun tukien alustavan tutkimisvaiheen päätteeksi tehdyn päätöksen kumoamisen osalta, asianomaisen henkilön menettelyllisten oikeuksien turvaamiseksi.

Asiassa *SID vastaan komissio*¹⁸ antamallaan määräyksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin epäsi sen, jota asia koskee, aseman merimiesten ammattijärjestöltä, joka oli tehnyt kantelun, joka koski Tanskan kansainväliseen rekisteriin rekisteröidyillä aluksilla työskenteleviin merimiehiin sovellettavia tiettyjä verotuksellisia toimenpiteitä. Merimiesten ammattijärjestö tai sen jäsenet eivät nimittäin kilpailleet asianomaisista toimenpiteistä hyötyvien kanssa. Vaikka tuensaajayrityksen työntekijöiden etujärjestöt voivat niinä, joita asia koskee, esittää komissiolle huomautuksensa sosiaalisista näkökohdista, esillä olevassa asiassa mahdolliset sosiaaliset näkökohdat perustuivat kuitenkin kyseisen rekisterin perustamiseen eivätkä riidanalaisiin verotuksellisiin toimenpiteisiin, joita komissio yksinomaan tutki arvioidakseen niiden soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Tähän rekisteriin liittyvillä sosiaalisilla näkökohdilla oli näin ollen vain välillinen yhteys riidanalaiseen päätökseen.

Asiassa *Fachvereinigung Mineralfaserindustrie vastaan komissio*¹⁹ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kantajan jäsenet olivat niitä, joita asia koskee ja joilla on kanneoikeus menettelyllisten oikeuksiensa puolustamiseksi, ja että kantaja oli esittänyt kanneperusteen, jonka mukaan komission olisi pitänyt aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätty muodollinen tutkintamenettely, koska sillä oli vakavia vaikeuksia, jotka liittyivät tuen soveltuvuuteen yhteismarkkinoille, ja se otti kanteen tutkittavaksi ja lisäsi, että vaikka esitettyjä täydentäviä asiakysymystä koskevia perusteita ei voitu sellaisinaan ottaa tutkittaviksi, esitetyt väitteet oli kuitenkin tutkittava sen arvioimiseksi, oliko komissiolla todella vakavia vaikeuksia.

Samasta problematiikasta oli kyse EY 232 artiklaan perustuneessa laiminlyöntikanteessa asiassa *Asklepios Kliniken*,²⁰ jossa sairaaloiden liikkeenhoitoon erikoistunut saksalaisyhtiö

¹⁷ Asia C-78/03 P, komissio v. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, tuomio 13.12.2005 (Kok. 2005, s. I-10737).

¹⁸ Asia T-30/03, määräys 23.4.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-319/07 P).

¹⁹ Asia T-375/03, tuomio 20.9.2007.

²⁰ Asia T-167/04, Asklepios Kliniken v. komissio, tuomio 11.7.2007.

oli nostanut kanteen, jossa se vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta toteamaan, että komissio oli lainvastaisesti pidättynyt antamasta ratkaisua kantelusta, jossa ilmoitettiin valtiontuista, jotka saksalaisviranomaiset olivat väitetysti myöntäneet julkisen sektorin sairaaloille. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti, että EY 230 ja EY 232 artikla ilmentävät yhtä ja samaa oikeussuojakeinoa. Näin ollen samoin kuin EY 230 artiklan neljännessä kohdassa annetaan yksityisille mahdollisuus nostaa kumoamiskanne yhteisön toimesta, joka koskee niitä suoraan ja erikseen, EY 232 artiklassa annetaan niille myös mahdollisuus nostaa laiminlyöntikanne sellaista toimielintä vastaan, joka ei ole toteuttanut toimenpidettä, joka olisi koskenut niitä samalla tavoin.²¹

b) Tukijärjestelmät

Asiassa *Salvat père & fils ym. vastaan komissio*²² komissio oli tehnyt päätöksen, jossa oli luokiteltu yhteismarkkinoille soveltumattomiksi valtiontuiksi tietyt toimenpiteet, jotka ranskalaisviranomaiset olivat toteuttaneet sellaisen toimialakohtaisen tukijärjestelmän rahoittamiseksi, joka oli tarkoitettu heikompilaatuista viiniä tuottaville viininviljelijöille. Se oli näin ollen määrännyt Ranskan tasavallan perimään nämä lainvastaisesti maksetut tuet takaisin tuensaajilta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tukeutui yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan komission päätös, jossa määrätään yleisen järjestelmän perusteella myönnetyn yksittäisen tuen takaisin perimisestä, koskee erikseen tosiasiallista tuensaajaa,²³ ja totesi, että se, että riidanalaisessa päätöksessä ei yksilöidä asianomaisten tukien saajayrityksiä, sitä sovelletaan objektiivisesti määriteltäviin tilanteisiin ja se aiheuttaa oikeusvaikutuksia yleisesti ja abstraktisti määritellylle henkilöryhmälle, ei merkitse sitä, että kanne on jätettävä tutkimatta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi päinvastoin, että myönnetty määrät eroavat toisistaan yritysten mukaan ja että ne määräytyvät siten kunkin yrityksen omien ominaisuuksien mukaan, ja katsoi, että yksi kantajista oli sellaisen yksittäisen tuen tosiasiallinen saaja, joka oli myönnetty kyseessä olevan toimialakohtaisen tukijärjestelmän, jonka takaisinperimisestä komissio oli määrännyt, perusteella. Riidanalaisen päätöksen tämä osa koski näin ollen suoraan ja erikseen tätä kantajaa.

²¹ Asia 15/70, *Chevalley v. komissio*, tuomio 18.11.1970 (Kok. 1970, s. 975) ja asia T-395/04, *Air One v. komissio*, tuomio 10.5.2006 (Kok. 2006, s. II-1343).

²² Asia T-136/05, tuomio 20.9.2007. Ks. tästä kysymyksestä myös yhdistetyt asiat T-239/04 ja T-323/04, *Italia ja Brandt Italia v. komissio*, tuomio 12.9.2007.

²³ Yhdistetyt asiat C-15/98 ja C-105/99, *Italia ja Sardegna Lines v. komissio*, tuomio 19.10.2000 (Kok. 2000, s. I-8855).

5. Kasvihuonekaasujen päästöoikeuksia koskevat oikeudenkäyntiasiat

Vuoteen 2007 jätti jälkensä uusi oikeudenkäyntiasia, joka koski yksityisten oikeussubjektien nostamia kanteita komission direktiivillä 2003/87²⁴ käyttöön otetun kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän puitteissa toteuttamista ja jäsenvaltioille osoittamista toimista. Direktiivissä luotiin päästöoikeuksien kaupan järjestelmä tällaisten päästöjen, joiden osalta on myönnettävä päästöoikeuksia, joiden perusteella toiminnanharjoittajan, jolle ne on myönnetty, toiminnasta saa aiheutua tietty määrä kasvihuonekaasuja, vähentämisen edistämiseksi, ja nämä päästöoikeudet myönnetään komissiolle ilmoitettavien kansallisten jakosuunnitelmien mukaisesti.

Ensimmäistäkään kanteista, jotka päästöoikeuksien saajayritykset olivat nostaneet komission päätöksistä, ei otettu tutkittavaksi eri syistä riidanalaisen päätöksen tyypistä riippuen.

a) Päätökset olla vastustamatta ilmoitettuja kansallisia jakosuunnitelmia

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin suoritti direktiivin 2003/87 sanamuodon mukaisen, asiayhteyteen perustuvan ja teleologisen tulkinnan ja katsoi asiassa *EnBW Energie Baden-Württemberg vastaan komissio*²⁵ antamassaan määräyksessä, että kyseisessä direktiivissä annetaan komissiolle yksinomaan rajallinen toimivalta hylätä jakosuunnitelma ja siinä annetaan tämän jopa luopua tämän toimivallan käyttämisestä, koska muun muassa jos komissio ei ole direktiivissä säädetyn määrääjän kuluessa nimenomaisesti vastustanut jakosuunnitelmaa, siitä tulee lopullinen, ja jäsenvaltio voi panna sen täytäntöön. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli tästä, että kun päätöksessä hyväksytään nimenomaisesti kansallisen jakosuunnitelman tietyt näkökohdat, sitä ei voida pitää koko kansallisen jakosuunnitelman edes implisiittisenä hyväksymisenä, joten kantajalla ei ole oikeussuojan tarvetta kansallisen jakosuunnitelman muiden näkökohtien osalta.²⁶

Samankaltaisen päättelyn perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi asiassa *US Steel Košice vastaan komissio*²⁷ antamassaan määräyksessä, että se, että ko-

²⁴ Kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13.10.2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY (EUVL L 275, s. 32).

²⁵ Asia T-387/04, määräys 30.4.2007.

²⁶ Tämä sama Saksan kansallinen jakosuunnitelma ajanjaksolle 2005–2007 oli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-374/04, Saksa vastaan komissio, 7.11.2007 antaman tuomion kohteena. Komission päätös kumottiin tällä tuomiolla oikeudellisten virheiden vuoksi sikäli kuin siinä oli katsottu kansallisessa jakosuunnitelmassa vahvistettu sellaisten jälkikäteismuutosten mahdollisuus yhteensopimattomaksi direktiivin 2003/87 kanssa, jotka mahdollistivat sen, että saksalaisviranomaiset saattoivat pienentää tietyille laitokselle myönnettujen päästöoikeuksien määrää ja siirtää peruutetut päästöoikeudet reserviin, kun toiminnanharjoittaja korvasivanhan laitoksen uudella, jonka tuotantokapasiteetti oli pienempi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että direktiivin 2003/87 säännöksissä ei kielletä yksittäisten päästöoikeuksien määrän myöhempää muuttamista, koska jäsenvaltiolla on liikkumavaraa, kun se suorittaa korjauksia alaspäin.

²⁷ Asia T-489/04, määräys 1.10.2007.

mission päätöksessä ei vastustettu Slovakian kansallista jakosuunnitelmaa, ei merkinnyt hyväksyntää, jolla luodaan oikeuksia, koska slovakialaistoimenpiteet eivät luonteeltaan edellyttäneet tällaista hyväksyntää. Tässä tilanteessa riidanalainen päätös ei voi tuottaa sitovia oikeusvaikutuksia, jotka vaikuttavat kantajan intresseihin, eikä se siis ole kannekelppoinen toimi.

Lopuksi asiassa *Cemex UK Cement vastaan komissio*²⁸ antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti siksi, että päätös ei koskenut kantajaa erikseen, tutkimatta kanteen, jolla pyrittiin kumoamaan komission päätös, jossa ei ollut vastustettu yksittäisten päästöoikeuksien, jotka kantaja katsoi riittämättömiksi ja direktiivin vastaisiksi, myöntämistä sille kansallisesta jakosuunnitelmasta, koska yksinomaan Yhdistynyt kuningaskunta on vastuussa kansallisen jakosuunnitelman täytäntöönpanosta sekä erityisten päästöoikeuksien myöntämisestä yksittäisille laitoksille.

b) Kansallisen jakosuunnitelman soveltumattomuutta koskevat päätökset

Asiassa *Fels-Werke ym. vastaan komissio*²⁹ antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komission päätös, jossa todettiin soveltumattomaksi myöntämistapa, joka suosi uusia laitoksia ja joka oli otettu käyttöön edeltävässä kansallisessa jakosuunnitelmassa, ei koskenut kantajia erikseen. Tämä päätös vaikutti nimittäin kantajiin samalla tavoin kuin kaikkiin muihin samassa tilanteessa oleviin laitosten toiminnanharjoittajiin. Pelkästään sellaisen oikeuden olemassaolo, joka perustuu saksalaisjärjestelmään, joka koskee aiempaa myöntämisaikajaksoa ja joka mahdollisesti kyseenalaistetaan päätöksellä, ei voi yksilöidä kyseisen oikeuden haltijaa, kun tämä sama oikeus myönnetään yleisen ja abstraktin säännön mukaan monille määrätuille toimijoille objektiivisesti.

Asiassa *US Steel Košice vastaan komissio*³⁰ oli kyseessä komission sellaisen päätöksen kumoaminen, jossa todettiin tietyt Slovakian vuosien 2008–2012 kansallisen jakosuunnitelman näkökohdat yhteensopimattomiksi direktiivin 2003/87³¹ kanssa ja vaadittiin suunniteltujen päästöoikeuksien kokonaismäärän pienentämistä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kyseinen direktiivi tai riidanalainen päätös eivät johtaneet päästöoikeuksien kokonaismäärän sellaiseen automaattiseen jakamiseen yksittäisten laitosten välillä, joka ilmeni tiettyinä kantajalle ja muille laitoksille myönnettyinä päästöoikeuksien prosenttimäärinä. Riidanalainen päätös ei näin ollen koskenut suoraan kantajaa, koska sen yksittäisen päästöoikeuden mahdollinen pienentäminen perustui siihen, että Slovakian hallitus, jonka velvollisuutena ei ole kantajan yksittäisten päästöoikeuksien pienentäminen vaan yksinomaan myönnettävien päästöoikeuksien kokonaismäärän ylittämisen välttäminen, käytti harkintavaltaansa.

²⁸ Asia T-13/07, määräys 6.11.2007.

²⁹ Asia T-28/07, määräys 11.9.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-503/07 P).

³⁰ Asia T-27/07, määräys 1.10.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-6/08 P).

³¹ Kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13.10.2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY (EUVL L 275, s. 32).

Lopuksi asiassa *Drax Power ym. vastaan komissio*³² antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komission päätös hylätä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan ehdotus muuttaa väliaikaista kansallista jakosuunnitelmaansa kasvattaakseen päästöoikeuksien lopullista kokonaismäärää ei vaikuttanut suoraan kantajaan.

Yrityksiin sovellettavat kilpailusäännöt

1. Oikeuskäytännön anti EY 81 artiklan alalla

a) EY 81 artiklan 3 kohdan soveltaminen

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi oli saatettu kysymys asetuksen N:o 17³³ nojalla tehdyn sellaisen poikkeuslupapäätöksen laillisuudesta, jolla asetettiin veloitteita poikkeuslupan saajalle, katsoi asiassa *Duales System Deutschland vastaan komissio*³⁴ antamassaan tuomiossa, että yrityksen hallinnollisessa menettelyssä komission esittämien huolenaiheiden korjaamiseksi antaman sitoumuksen vaikutus on se, että sillä tarkennetaan puuttumattomuustodistuksen tai poikkeuslupan saamiseksi EY 81 artiklan nojalla ilmoitettujen sopimusten sisältöä ilmoittamalla komissiolle, millä tavoin tämä yritys aikoo menetellä tulevaisuudessa. Komissio oli näin ollen tehnyt päätöksen perustellusti, kun se oli ottanut huomioon tämän sitoumuksen, eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ollut tutkia tämän päätöksen laillisuutta, kun otettiin huomioon seikka, johon yritys oli luopunut vetoamasta hallinnollisessa menettelyssä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi myös, että kun on kyse laitoksista, jotka ovat tärkeintä osaa kysynnästä edustavan yrityksen sopimuskumppanien omaisuutta ja jotka muodostivat pullonkaulan tämän kilpailijoille, komissio voi velvoittaa poikkeuksen edellytyksenä olevana sitoumuksena kyseisen yrityksen jakamaan kyseisten laitosten käytön itsensä ja kilpailijoidensa kesken, koska ilman tällaista käyttöä näiltä jälkimmäisiltä viedään kaikki todelliset mahdollisuudet tulla asianomaisille markkinoille ja jatkaa niillä toimintaansa.

b) Yhtenä kokonaisuutena pidettävä kilpailusääntöjen rikkominen

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi yhdistetyissä asioissa *BASF ja UCB vastaan komissio*³⁵ antamassaan tuomiossa, että saman tavoitteen käsitettä, joka luonnehtii yhtenä kokonaisuutena pidettävää jatkettua rikkomista, ei voida määrittää yleisellä

³² Asia T-130/06, määräys 25.6.2007.

³³ 6.2.1962 annettu neuvoston asetus, [EY 81] ja [EY 82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus (EYVL 1962, 13, s. 204).

³⁴ Asia T-289/01, tuomio 24.5.2007.

³⁵ Yhdistetyt asiat T-101/05 ja T-111/05, tuomio 12.12.2007.

viittauksella kilpailun vääristymiseen asianomaisen tuotteen markkinoilla, koska vaikutus kilpailuun muodostaa olennaisen tekijän kaikessa käyttäytymisessä, joka kuuluu EY 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Saman tavoitteen tällainen määritelmä uhkaa evätä yhtenä kokonaisuutena pidettävän jatkettun kilpailusääntöjen rikkomisen käsitteeltä osan sen merkitystä, koska sen seurauksena on se, että useat käyttäytymiset, jotka koskevat talouden alaa ja jotka on kielletty EY 81 artiklassa, pitäisi systemaattisesti luokitella yhtenä kokonaisuutena pidettävän rikkomisen osatekijöiksi.

Riidanalaisten kartellien osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että maailmanlaajuisia järjestelyjä ja eurooppalaisia järjestelyjä ei sovellettu samanaikaisesti, että niillä oli eri tavoitteet, että ne toteutettiin erilaisin tavoin ja että komissio ei ollut osoittanut eurooppalaisten valmistajien aikomusta liittyä maailmanlaajuisiin järjestelyihin jakaakseen myöhemmin Euroopan talousalueen markkinat. Maailmanlaajuiset ja eurooppalaiset järjestelyt muodostivat näin ollen kaksi erillistä rikkomista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että rikkominen, joka muodostui maailmanlaajuiseen kartelliin osallistumisesta, oli vanhentunut, joten se kumosi riidanalaisen päätöksen, koska siinä määrättiin kantajille sakko siksi, että ne olivat osallistuneet tähän kartelliin.

c) Sakot

Asiassa *Prym ja Prym Consumer vastaan komissio*³⁶ annetusta tuomiosta ilmenee, että komissiolla on velvollisuus rajata asianomaiset markkinat EY 81 artiklan mukaisesti tehtävässä päätöksessä yksinomaan, jos ilman tällaista rajausta ei ole mahdollista päätellä, onko kartelli omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja onko sillä kilpailua rajoittava tarkoitus tai vaikutus. Kun sopimuksen tarkoituksena on tuotemarkkinoiden ja maantieteellisten markkinoiden jakaminen, komission velvollisuutena ei ole rajata markkinoita EY 81 artiklan soveltamiseksi. Kun päätöksen päätösosassa ei kuitenkaan tyydytä toteamaan rikkomista, vaan siinä määrätään myös sakko, asianomaisia markkinoita koskevat tosiseikkoja koskevat toteamukset ovat merkityksellisiä. Sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen³⁷ mukaan rikkomisen vakavuuden arvioinnissa on nimittäin otettava huomioon sen todellinen vaikutus markkinoihin, jos se on mitattavissa, sekä rikkomiseen syyllistyneiden todellinen taloudellinen kapasiteetti aiheuttaen huomattavaa vahinkoa muille toimijoille. Näiden tekijöiden arviointi edellyttää markkinoiden koon ja asianomaisten yritysten markkinaosuuksien määrittämistä.

Koska rikkomisen tarkoituksena oli tuotemarkkinoiden ja maantieteellisten markkinoiden jakaminen, mikä suuntaviivoissa luokitellaan luonteeltaan ”erittäin vakavaksi”, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että markkinoiden rajaamista koskevien perustelujen puuttuminen ei voinut esillä olevassa asiassa johtaa sakon poistamiseen tai sen alentamiseen, koska komissio oli valinnut suuntaviivoissa vahvistetun minimilaskentapohjan tällaista rikkomista varten.

³⁶ Asia T-30/05, tuomio 12.9.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-534/07 P).

³⁷ Suuntaviivat asetuksen N:o 17/15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa (EYVL 1998, C 9, s. 3).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käytti yhdistetyissä asioissa *Bolloré ym. vastaan komissio*³⁸ antamassaan tuomiossa täyttää harkintavaltaansa kahden seikan osalta. Se muistutti ensinnäkin, että vaikka se, että yritys ei ole osallistunut kaikkiin yhteistointajärjestelyn muodostaviin osatekijöihin, ei ole merkityksellistä kilpailusääntöjen rikkomisen olemassaoloa osoitettaessa, tällainen seikka on kuitenkin otettava huomioon kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arvioinnin yhteydessä ja tarvittaessa sakon suuruutta määritettäessä, ja alensi 15 prosenttia lopullista sakkoa, joka oli määrätty yhdelle yrityksistä, koska komissio ei ollut osoittanut, että se ei ollut ottanut huomioon tätä markkinoiden jakamiskäytäntöihin osallistumatta jättämistä kaikissa tälle yritykselle määrätyn sakon lopullisen määrän vahvistamiseen johtaneissa tekijöissä. Toiseksi yhteistyöhön perustuvan sakon alentamisen yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että vaikka Mougeot-niminen yritys, toisin kuin AWA-niminen yritys, oli esittänyt asiakirjoja, jotka olivat peräisin tapahtuma-ajalta, ja vaikka sen lausunnot olivat tietyiltä osin yksityiskohtaisempia, AWA:n toimittamat tiedot koskivat pitempää ajanjaksoa ja kattoivat maantieteellisesti laajemman alueen, ja se päätteli tästä, että niiden yhteistyö oli laadultaan samankaltaista. Se myönsi näin ollen AWA:lle saman alennuksen kuin Mougeot'lle.

Samoin edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa *BASF ja UCB vastaan komissio* ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin laski uudelleen komission kantajille määräämän sakon suuruuden todettuaan, että rikkominen, joka muodostui siitä, että kantajat olivat osallistuneet maailmanlaajuisiin järjestelyihin, oli vanhentunut. BASF:n osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että vuoden 1996 yhteistyötiedonannon³⁹ soveltamisalaan kuuluvana yhteistyönä ei pidetä sitä, että yritys asettaa komission käyttöön tietoja toimenpiteistä, joiden osalta se ei olisi missään tapauksessa joutunut maksamaan sakkoa. Koska tärkeimmät BASF:n yhteistyönsä nojalla toimittamat todisteet koskivat maailmanlaajuisia järjestelyjä ja koska näihin maailmanlaajuisiin järjestelyihin liittynyt rikkominen oli katsottu vanhentuneeksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kyseisen yrityksen ei ollut enää syytä saada 10 prosentin alennusta, joka sille oli myönnetty tällä perusteella. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että rikkomisen luonne huomioon ottaen eurooppalaisia järjestelyjä koskevan sakon laskentapohjan oli oltava sama kuin kaikkien järjestelyjen osalta vahvistettu laskentapohja, se, että oli todettu, että BASF:n tietystä toiminnasta, josta sitä oli moitittu, ei voitu määrätä seuraamuksia vanhentumisen vuoksi, ei merkinnyt sen sakon määrän alentamista. Kyseisen vanhentumisen vuoksi saadusta alennuksesta huolimatta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vahvistama lopullinen määrä oli 35,024 miljoonaa euroa eli 54 000 euroa enemmän kuin komission BASF:lle määräämän sakon määrä.

Asiassa *Coats Holdings ja Coats vastaan komissio*⁴⁰ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kantajan rooli rajoittui lähinnä kartellin puitesopimuksen voimaantulon helpottamiseen. Sen rooli muistutti siis enemmänkin

³⁸ Yhdistetyt asiat [T-109/02](#), [T-118/02](#), [T-122/02](#), [T-125/02](#), [T-126/02](#), [T-128/02](#), [T-129/02](#), [T-132/02](#) ja [T-136/02](#), tuomio 26.4.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-322/07 P).

³⁹ Komission 18.7.1996 antama tiedonanto sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä kartelleja koskevista asioista (EYVL 1996, C 207, s. 4).

⁴⁰ Asia [T-36/05](#), tuomio 12.9.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-468/07 P).

välittäjän roolia kuin kartellin täysivaltaisen jäsenen roolia, joten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi sopivaksi alentaa sakon määrää 20 prosenttia lieventävien asianhaarojen huomioimiseksi.

d) Kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevistä toiminnasta vastuuseen joutuminen

Asiassa *Akzo Nobel ym. vastaan komissio*⁴¹ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että nimenomaan se, että emo- ja tytäryhtiö muodostavat yhden ainoan yrityksen EY 81 artiklassa tarkoitetussa merkityksessä, antaa komissiolle toimivallan osoittaa päätös, jossa määrätään sakkoja, konsernin emoyhtiölle, eikä suinkaan rikkomiseen liittyvä yllytysuhde emoyhtiön ja sen tytäryhtiön välillä eikä varsinkaan edellisen syyllistyminen kyseiseen rikkomiseen.

Erityistapauksessa, jossa emoyhtiöllä on täysi määräämisvalta tytäryhtiössään, joka on syyllistynyt rikkomiseen, on olemassa yksinkertainen oletama, jonka mukaan kyseisellä emoyhtiöllä on ratkaiseva vaikutus tytäryhtiönsä käyttäytymiseen. Emoyhtiön on kumottava tämä oletama toimittamalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioitavaksi kaikki seikat, jotka liittyvät organisatorisiin, taloudellisiin ja oikeudellisiin yhteyksiin sen tytäryhtiön ja sen itsensä välillä, osoittaakseen, että ne eivät muodosta yhtä taloudellista yksikköä.

2. Oikeuskäytännön anti EY 82 artiklan alalla

a) Asiassa *Microsoft vastaan komissio* annettu tuomio

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaan jätti tänä vuonna jälkensä suuren jaoston asiassa *Microsoft vastaan komissio*⁴² antama tuomio, jossa pääosin hylättiin kanne, jossa vaadittiin komission päätöksen kumoamista.⁴³

Yli 497 miljoonan euron sakkojen ohella komissio velvoitti Microsoftin lopettamaan todetut väärinkäytöt yhtäältä toimittamalla yhteentoimivuutta koskevia tietoja, jotka ovat hyödyllisiä yrityksille, jotka haluavat kehittää ja jälleenmyydä työryhmäpalvelimille tarkoitettuja käyttöjärjestelmiä, ja toisaalta tarjoamalla myyntiin henkilökohtaisiin tietokoneisiin tarkoitetun Windows-käyttöjärjestelmän versiota, jossa ei ole Windows Media Player -ohjelmistoa. Komission avustamiseksi sen korjaavien toimenpiteiden noudattamisen valvontaa koskevassa tehtävässä päätöksessä vahvistetaan seurantamekanismi, johon kuuluu riippumattoman toimitsijamiehen määrääminen.

⁴¹ Asia T-112/05, tuomio 12.12.2007.

⁴² Asia T-201/04, tuomio 17.9.2007.

⁴³ [EY 82] artiklan ja ETA-sopimuksen 54 artiklan mukaisesta menettelystä Microsoft Corporationia vastaan (Asia COMP/C-3/37.792 — Microsoft) 24.5.2004 tehty komission päätös 2007/53/EY (EUVL 2007, L 32, s. 23).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kantajan väitteet, jotka koskivat komission toteamaa määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä sekä määrättyjä korjaavia toimenpiteitä ja sakkoa, mutta kumosi puolestaan päätöksen säännökset, jotka koskivat riippumatonta toimitsijamiestä.

Ensinnäkin väärinkäytön, joka muodostui siitä, että Microsoft kieltäytyi toimittamasta yhteentoimivuutta koskevia tietoja, osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kaikki Microsoftin väitteet, joilla pyrittiin kiistämään komission hyväksymä yhteentoimivuuden käsite ja aste sekä määrätyn korjaavan toimenpiteen johdonmukaisuus. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki seuraavaksi kysymystä immateriaali-oikeuksista tai liikesalaisuuksista, jotka kattavat Microsoftin kommunikaatioprotokollat tai niiden eritelmät. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön⁴⁴ ja muistutti, että oikeudenhaltijan yksinoikeuden käyttöä voidaan ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa pitää tällaisena väärinkäyttönä. Tilanne on tämä ensinnäkin, kun kieltäytyminen koskee tietyn toiminnan harjoittamiseksi lähimarkkinoilla välttämätöntä tuotetta tai palvelua, toiseksi, kun kieltäytymisellä estetään toimiva kilpailu näillä lähimarkkinoilla, kolmanneksi, kun kieltäytymisellä estetään potentiaalista kulutuskysyntää omaavan uuden tuotteen pääsy markkinoille, ja lopuksi, kun tämä kieltäytyminen ei ole objektiivisesti perusteltua.

Selvittäessään, vallitsivatko esillä olevassa asiassa nämä olosuhteet, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissio ei ollut tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan ensiksi, että voidakseen kilpailla taloudellisesti elinkelpoisella tavalla työryhmäpalvelimille tarkoitettujen Windows-käyttöjärjestelmien kanssa kilpailevien käyttöjärjestelmien täytyy olla Windows-toimialuearkkitehtuurin kanssa yhteentoimivia tasavertaisesti näiden Windows-järjestelmien kanssa, toiseksi, että markkinoiden kehitys toi esille riskin kilpailun poistamisesta työryhmäpalvelimille tarkoitettujen käyttöjärjestelmien markkinoilta, ja kolmanneksi, että Microsoftin kieltäytyminen rajoitti teknistä kehitystä kuluttajien vahingoksi EY 82 artiklan toisen kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla, ja että näin ollen uuden tuotteen markkinoille pääsyä koskeva seikka oli olemassa esillä olevassa asiassa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lopuksi, että Microsoft ei ollut osoittanut, että sen kieltäytymiselle luovuttamasta kyseisiä yhteentoimivuutta koskevia tietoja olisi ollut olemassa objektiivinen perustelu, eikä myöskään osoittanut riittävällä tavalla, että näiden tietojen luovuttamisella olisi huomattava kielteinen vaikutus sen innovaatiotoiminnan kannustimiin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli toiseksi väärinkäyttöä, joka liittyi henkilökohtaisiin tietokoneisiin tarkoitettun Windows-käyttöjärjestelmän ja Windows Media Playerin sidontaan, ja katsoi, että komission suorittama analyysi tuotteiden sidonnan muodostavista seikoista oli sekä EY 82 artiklan että oikeuskäytännön⁴⁵ mukainen, ja muistutti, että nämä seikat ovat seuraavat: ensinnäkin sitova tuote ja sidottu tuote ovat kaksi erillistä tuotetta, toiseksi kysymyksessä olevalla yrityksellä on määräävä asema

⁴⁴ Asia 238/87, Volvo, tuomio 5.10.1988 (Kok. 1988, s. 6211); yhdistetyt asiat C-241/91 P ja C-242/91 P, RTE ja ITP v. komissio, ns. Magill-tapaus, tuomio 6.4.1995 (Kok. 1995, s. I-743); asia C-7/97, Bonner, tuomio 26.11.1998 (Kok. 1998, s. I-7791) ja asia C-418/01, IMS Health, tuomio 29.4.2004 (Kok. 2004, s. I-5039).

⁴⁵ Ks. mm. asia T-30/89, Hilti v. komissio, tuomio 12.12.1991 (Kok. 1991, s. II-1439) ja asia T-83/91, Tetra Pak v. komissio, tuomio 6.10.1994 (Kok. 1994, s. II-755).

sitovan tuotteen markkinoilla, kolmanneksi kyseinen yritys ei anna kuluttajille mahdollisuutta hankkia sitovaa tuotetta ilman sidottua tuotetta ja neljänneksi kyseinen menettelytapa rajoittaa kilpailua.

Kolmanneksi seurantamekanismin, johon kuului riippumattoman toimitsijamiehen määrääminen, osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että päätöksellä ei ollut oikeudellista perustaa asetuksessa N:o 17,⁴⁶ ja sillä ylitettiin näin ollen komission tutkinta- ja täytäntöönpanovaltuudet. Se katsoi, että kun komissio otti käyttöön tällaisen mekanismin, jossa toimitsijamiehellä oli ilman ajallisia rajoituksia oikeus komissiosta riippumatta saada Microsoftilta tukea, tutustua tämän tietoihin ja asiakirjoihin, päästä tämän tiloihin, keskustella tämän työntekijöiden kanssa ja saada asian kannalta merkityksellisten tuotteiden lähdekoodi, ja jossa annettiin tälle toimitsijamiehelle mahdollisuus toimia niin ikään oma-aloitteisesti tai kolmansien pyynnöstä, se oli mennyt selvästi pidemmälle kuin tilanteessa, jossa se nimittää oman ulkopuolisen asiantuntijansa antamaan sille neuvoja tutkimuksen aikana, ja se oli delegoinut valtuuksia, joita ainoastaan se saattoi käyttää. Komissio oli niin ikään ylittänyt valtuutensa, kun se oli velvoittanut Microsoftin vastaamaan toimitsijamieheen liittyvistä kustannuksista, vaikka sille ei anneta asetuksen N:o 17 säännöksissä oikeutta velvoittaa yrityksiä vastaamaan kustannuksista, joita sille itselleen aiheutuu korjaavien toimenpiteiden täytäntöönpanon valvomisesta.

Määrätyn sakon osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi muun muassa, että perusteluvelvollisuus ei merkitse sakkojen määrään liittyvien numerotietojen ilmoittamista eikä todettujen eri väärinkäyttöjen erottelua sakon laskentapohjan vahvistamisessa.

b) Kantelujen hylkäämistä koskevat päätökset

Edellä mainitussa asiassa *Ufex ym. vastaan komissio* antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti, että vaikka komissio harkintavaltaansa käyttäessään voi tehdä päätöksen kantelun käsittelyn lopettamisesta ilman jatkotoimia yhteisön edun puuttumisen vuoksi,⁴⁷ se ei kuitenkaan voi tehdä tätä pelkästään siksi, että tällaiset menettelytavat ovat päättyneet, vaan sen on ensin tarkistettava, että kilpailua rajoittavat vaikutukset eivät jatku ja että asiaan ei liity yhteisön etua kantelun tutkimisen jatkamiseksi väitettyjen kilpailunvastaisten menettelytapojen vakavuuden tai niiden vaikutusten jatkumisen vuoksi. Vaikka kilpailua rajoittavat vaikutukset eivät jatkuisi, komission on otettava huomioon väitettyjen rikkomisten kesto ja vakavuus.

Lisäksi sellaisen kantelun tutkimisen osalta, joka kuuluu komission ja kansallisten viranomaisten jaettuun toimivaltaan, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, että se, että kansalliset viranomaiset tai kansalliset tuomioistuimet ovat subjektiivisesti sillä kannalla, että komissiolla on paremmat edellytykset käsitellä asiaa, tai komission ja kansallisen viranomaisen välisen yhteistyön olemassaolo eivät ole senluonteisia seikkoja, että ne johtaisivat komission yksinomaisen toimivallan syntymiseen tai komission sitä

⁴⁶ Edellä mainittu asetus.

⁴⁷ Yhteisön edun käsitteestä ks. myös asia [T-458/04](#), *Au lys de France v. komissio*, tuomio 3.7.2007 ja asia [T-229/05](#), *AEPI v. komissio*, tuomio 12.7.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-425/07 P).

koskevan päätöksen ennakoimiseen, liittykö asiaan yhteisön etua. Komissio ei myöskään ole velvollinen asettamaan etusijalle asiaa, kun kansallinen tuomioistuin on keskeyttänyt asian käsittelyn komission päätöstä odottaessaan.

c) EY 82 artiklan soveltaminen ristiinsubventioiteihin

Edellä mainitussa asiassa *Ufex ym. vastaan komissio* antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että se, että määräävässä markkina-asemassa oleva yritys ristiinsubventoi alalta, jolla sillä on laillinen monopoli, sen tytäryhtiön kilpailuolosuhteissa tapahtuvaa toimintaa, ei sellaisenaan merkitse määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä niistä menettelytavoista riippumatta, joita sovelletaan monopolin piiriin kuuluvalla alalla ja kilpailun piiriin kuuluvalla alalla. Pelkästään se, että jollekin yritykselle on yleiseen taloudelliseen tarkoitukseen liittyvän palvelun takaamiseksi annettu yksinoikeus, ei nimittäin ole ristiriidassa sen kanssa, että tällainen yritys saa voittoa sille yksin varatusta toiminnasta, eikä estä sitä, että se laajentaa toimintaansa vapaille toimialoille. Osuuden hankkiminen yrityksestä ja analogisesti ristiinsubventointi voivat kuitenkin aiheuttaa ongelmia yhteisön kilpailusääntöjen suhteen, mikäli monopoliasemassa olevan yrityksen käyttämät varat tulevat ylihinnoittelusta tai hintasyrjinnästä taikka muista väärinkäyttöä merkitsevistä toimista varatuilla markkinoilla. Näin ollen se, että määräävässä markkina-asemassa oleva yritys alihinnoittelee tytäryhtiölleen tarjoamansa palvelut, ei välttämättä aiheuta haittaa kilpailijoille, kun tytäryhtiö käyttää näitä tukia merkittävien voittojen tuottamiseen tai runsaiden osinkojen jakamiseen. Näin on myös, kun tämä tytäryhtiö mukauttaa hintansa kilpailijoiden hintoihin ja tuottaa merkittäviä voittoja, koska tällainen toiminta ei vaikuta siihen, minkä palveluntarjoajan asiakas valitsee.

d) Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi asiassa *Duales System Deutschland vastaan komissio (Der Grüne Punkt)*⁴⁸ antamassaan tuomiossa, että määräävän markkina-aseman väärinkäytön muodostaa sellaisen pakkausten keräämis- ja hyödyntämisjärjestelmää koko maan alueella hoitavan yrityksen toiminta, jossa yritysten, jotka käyttävät sen järjestelmää, on suoritettava lisenssimaksu Saksassa markkinoille saatettujen sen logolla varustettujen myyntipakkausten kokonaismäärästä, kun kyseiset yritykset osoittavat, että ne eivät käytä tätä järjestelmää osaan kyseisistä pakkauksista tai kaikkiin pakkauksiin. Tämä ei kuitenkaan sulje pois sitä mahdollisuutta, että tämä yritys perii asianmukaisen lisenssimaksun pelkästä merkin käytöstä, kun on osoitettu, että sen logolla varustettu pakkaus on otettu takaisin ja hyödynnetty toisen järjestelmän puitteissa. Logolla varustaminen vastaa palvelua, koska se osoittaa kuluttajalle, että järjestelmä on tämän käytettävissä.

⁴⁸ Asia T-151/01, tuomio 24.5.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-385/07 P).

e) Saalistushinnoittelu

Tukeutuen asiassa *AKZO vastaan komissio*⁴⁹ annettuun tuomioon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti asiassa *France Télécom vastaan komissio*⁵⁰ antamassaan tuomiossa, että on olemassa kaksi erilaista menetelmää, kun on arvioitava, onko jokin yritys harjoittanut saalistushinnoittelua. Määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen keskimääräisiä muuttuvia kustannuksia alhaisempien hintojen on katsottava jo sellaisenaan merkitsevän väärinkäyttöä, koska ainoa etu, joka yritykselle voi koitua tällaisten hintojen käyttämisestä, on kilpailijan syrjäyttäminen, kun taas keskimääräisiä kokonaiskustannuksia alhaisempien mutta keskimääräisiä muuttuvia kustannuksia korkeampien hintojen on katsottava merkitsevän väärinkäyttöä, jos ne on määritetty osana sellaista suunnitelmaa, jonka tarkoituksena on kilpailijan syrjäyttäminen. Tämä aikomus poistaa kilpailu on osoitettava luotettavien ja yhtäpitävien seikkojen avulla, mutta kyseessä olevien menettelytapojen todellisten vaikutusten toteen näyttämistä ei kuitenkaan edellytetä.

Tämän osalta kilpailusääntöjen rikkomisen jälkeisillä tuloilla ja kustannuksilla ei saa olla merkitystä arvioitaessa kustannusten kattamisen astetta tarkastelun kohteena olleen jakson aikana. EY 82 artiklassa tarkoitetaan asianomaisen yrityksen asemaa yhteismarkkinoilla silloin, kun rikkominen tapahtui. Ei kuitenkaan ole tarpeellista esittää lisäksi näyttöä siitä, että kyseessä olevalla yrityksellä oli todellinen mahdollisuus saada tappionsa takaisin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi myös, että ei voida väittää, että määräävässä markkina-asemassa olevalla yrityksellä on ehdoton oikeus mukauttaa hintansa kilpailijoiden hintoihin erityisesti, kun tämä oikeus johtaisi perustamissopimuksessa kiellettyjen saalistushintojen sallimiseen. Vaikka määräävässä markkina-asemassa olevalta yritykseltä ei voida evätä oikeutta suojella liiketoiminnallisia intressejään silloin, kun niitä uhataan, ja vaikka tällaiselle yritykselle on kohtuullisessa määrin myönnettävä mahdollisuus toimia tämän seurauksena, tällaista käyttäytymistä ei kuitenkaan voida hyväksyä silloin, kun sen nimenomaisena tarkoituksena on tämän määräävän markkina-aseman vahvistaminen ja sen väärinkäyttö.

f) Määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen sitoumukset

Edellä mainitussa asiassa *Alrosa vastaan komissio* antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausui ensimmäistä kertaa sellaisen päätöksen laillisuudesta, jolla määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen antamat sitoumukset määrätään velvoittaviksi, sekä tämän päätöksen vaikutuksesta kolmansiin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että tällaisen päätöksen vaikutuksena on kilpailusääntöjen rikkomisen toteamista ja seuraamusten määräämistä koskevan menettelyn päättymisen. Sitä ei näin ollen voida pitää ainoastaan komission hyväksyntänä, joka

⁴⁹ Asia C-62/86, tuomio 3.7.1991 (Kok. 1991, s. I-3359).

⁵⁰ Asia T-340/03, tuomio 30.1.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-202/07 P).

koskee neuvottelukumppanin vapaamuotoisesti esittämää ehdotusta, vaan se on sitova toimenpide, jolla lopetetaan rikkomista merkitsevä tilanne ja jonka toteuttaessaan komissio käyttää kaikkea sille EY 81 ja EY 82 artiklassa myönnettyä toimivaltaa, ellei muuta johdu siitä, että asianomaisten yritysten esittämät sitoumukset vapauttavat komission velvollisuudesta näyttää toteen, että rikkominen on tapahtunut. Silloin kun asetuksen N:o 1/2003⁵¹ 9 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä määrätään velvoittavaksi tietty kolmansiin osapuoliin kohdistuva menettely, sillä voi epäsuorasti olla sellaisia oikeusvaikutuksia erga omnes, joiden luomiseen asianomaiset yritykset eivät olisi yksinään kyenneet. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan komissio on näin ollen päätöksen ainoa tekijä siitä lähtien, kun se määrää asianomaisen yrityksen antamat sitoumukset velvoittaviksi, ja se on siten yksin vastuussa päätöksestä. Vaikka komissiolle on myönnetty harkintavaltaa sen tehdessä sille asetuksella N:o 1/2003 myönnettyä valintaa joko määrätä asianomaisten yritysten ehdottamat sitoumukset velvoittaviksi ja tehdä mainitun asetuksen 9 artiklassa tarkoitettu päätös tai noudattaa mainitun asetuksen 7 artiklan 1 kohdassa säädettyä menettelyä, jossa edellytetään rikkomisen toteamista, sen on kuitenkin noudatettava suhteellisuusperiaatetta.

Esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi komission sellaisen päätöksen osalta, jossa veloitettiin päättämään kahden yrityksen, jotka olivat sellaisen sopimuksen sopimuspuolia, jota voitiin pitää määräävän markkina-aseman väärinkäyttönä, välinen pitkäaikainen liikesuhde, että komission EY 81 ja EY 82 artiklan perusteella aloittamien kahden menettelyn välisen läheisen yhteyden sekä sen, että kyseisessä päätöksessä mainittiin nimenomaisesti toisena sopimuspuolena oleva yritys osoittamatta kuitenkaan päätöstä sille, on johdettava siihen, että tälle yritykselle myönnetään koko menettelyn osalta asetuksessa N:o 1/2003 tarkoitetulle asianomaiselle yritykselle kuuluvat oikeudet, vaikka se ei suppeasti tulkittuna ollutkaan mainitunlainen yritys EY 82 artiklan mukaisessa menettelyssä. Tällä yrityksellä oli näin ollen oikeus tulla kuulluksi yksittäisistä sitoumuksista, jotka komissio aikoi määrätä velvoittaviksi, ja sillä oli oltava mahdollisuus käyttää mainittua oikeutta täysimääräisesti.

3. Oikeuskäytännön anti yrityskeskittymien valvonnan alalla

Asiassa *Sun Chemical Group ym. vastaan komissio*⁵² antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että suuntaviivoissa horisontaalisten sulautumien arvioinnista⁵³ ei edellytetä kaikissa tapauksissa kaikkien niissä mainittujen seikkojen tarkastelua, koska komissiolla on harkintavaltaa ottaa tai olla ottamatta huomioon tiettyjä seikkoja, eikä sen velvollisuutena ole esittää täsmällisiä perusteluita arvioidessaan yrityskeskittymän sellaisia tiettyjä erityispiirteitä, jotka eivät sen mielestä selvästi mitenkään liity asiaan tai ovat merkityksettömiä tai selvästi toissijaisia yrityskeskittymää koskevan arvioinnin kannalta.

⁵¹ [EY] 81 ja [EY] 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1).

⁵² Asia T-282/06, tuomio 9.7.2007.

⁵³ Suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen nojalla (EUVL 2004, C 31, s. 5).

TuomioistuINVALVONTAANSA HARJOITTAESSAAN ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi rajoittua pelkästään sen tutkimiseen, onko komissio ottanut huomioon vai jättänyt huomiotta tekijät, jotka ovat suuntaviivojen mukaan merkityksellisiä keskittymän kilpailuvaikutusten arvioinnissa, vaan sen on myös tarkasteltava, voivatko komission mahdolliset laiminlyönnit asettaa kyseenalaiseksi sen päätelmän.

Lisäksi tarkastellessaan komission analyysiä, joka koski ylimääräistä kapasiteettia markkinoilla, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli, että jotta keskittymän seurauksena syntyvän yksikön asiakkaat voivat estää sen mahdollista kilpailua rajoittavaa toimintaa, ei ole tarpeen, että ne voivat siirtää kaikki tilauksensa muille toimittajille. Niiden mahdollisuutta siirtää olennainen osa näistä muille toimittajille voidaan nimittäin pitää riittävän merkittävien tappioiden uhkana, jotta kyseinen yksikkö luopuu tällaisen strategian toteuttamisesta.

4. Kilpailua rajoittavien käytäntöjen ehkäisemistä koskeva menettely

a) Toimivallan jakaminen

Asetuksella N:o 1/2003 pyritään muun muassa lisäämään kansallisten kilpailuviranomaisten osallistumista yhteisön kilpailusääntöjen soveltamiseen, ja siinä perustetaan tässä tarkoituksessa viranomaisten välinen verkosto, joka soveltaa kyseisiä sääntöjä läheisessä yhteistyössä. Tämän osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi edellä mainituissa asioissa *France Télécom vastaan komissio* antamissaan tuomioissa, että asetuksessa N:o 1/2003 pysytetään kuitenkin komission hallitseva rooli rikkomusten tutkimisessa. Vaikka kyseisen asetuksen 11 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan yleissääntö, jonka mukaan komission ja kansallisten viranomaisten on tehtävä läheistä yhteistyötä, siinä ei velvoiteta komissiota pidättymään sellaiseen asiaan liittyvän tarkastuksen tekemisestä, joka on saatettu samanaikaisesti kansallisen kilpailuviranomaisen käsiteltäväksi. Tästä säännöksestä ei voida myöskään päätellä, että kun kansallinen kilpailuviranomainen on alkanut tutkia tiettyjä tosiseikkoja, komissio ei enää voi käsitellä asiaa tai olla siitä alustavasti kiinnostunut. Päinvastoin tässä säännöksessä vahvistetusta komission ja kansallisten viranomaisten välisestä yhteistyövaatimuksesta seuraa, että nämä voivat ainakin tutkinnan kaltaisessa alustavassa vaiheessa työskennellä rinnakkain.

Lisäksi asetuksen N:o 1/2003 11 artiklan 6 kohdassa säädetään, että komissio voi aloittaa menettelyn päätöksen tekemiseksi, vaikka kansallinen viranomainen käsittelee jo asiaa, edellyttäen yksinomaan, että asianomaista viranomaista on kuultu. Asetusta N:o 1/2003 ei sitä suuremmalla syyllä voida tulkita siten, että siinä kiellettäisiin vastaavassa tapauksessa komissiota päättämästä suorittaa tarkastus, joka on pelkkä valmisteleva toimi asiakysymyksen käsittelemiseksi ja joka ei merkitse menettelyn muodollista aloittamista.

b) Asianajajien ja asiakkaiden välisen yhteydenpidon luottamuksellisuus

Edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa *Akzo Nobel Chemicals ja Akros Chemicals vastaan komissio* antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausui sen periaat-

teen laajuudesta, jonka yhteisöjen tuomioistuin vahvisti asiassa AM & S vastaan komissio⁵⁴ antamassaan tuomiossa ja jonka mukaan komission on käytettävä sille myönnettyjä tutkinta-valtuuksia havaitakseen kilpailusääntöjen rikkomiset ja tietyin edellytyksin kunnioitettava asianajajien ja asiakkaiden välisen yhteydenpidon luottamuksellisuutta.

Tarkastuksen yhteydessä noudatettavan menettelyn osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että yrityksellä on oikeus evätä komission virkamiehiltä mahdollisuus tutustua edes pintapuolisesti asiakirjoihin, joita se pitää luottamuksellisin, jos se katsoo, että tällainen pintapuolinen tarkastelu ei ole mahdollinen ilman kyseisten asiakirjojen sisällön paljastumista, ja se perustelee tämän. Jos komissio arvioi, etteivät yrityksen esittämät seikat ole omiaan osoittamaan kyseisten asiakirjojen luottamuksellisuutta, sen virkamiehet voivat laittaa kyseisen asiakirjan kopion sinetöityyn kirjekuoreen ja viedä sen mukanaan erimielisyyden myöhempää ratkaisemista varten. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että tällä menettelyllä voidaan välttyä vaaralta, joka koskee sitä, että loukataan asianajajien ja asiakkaiden välisen yhteydenpidon luottamuksellisuutta koskevaa periaatetta, ja samalla antaa komissiolle mahdollisuus tutkia edelleen jossakin määrin asiakirjoja ilman vaaraa siitä, että ne myöhemmin katoavat tai että niitä muunnellaan.

Suojattujen asiakirjatyyppien osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että yrityksen sisäiset asiakirjat, vaikka niitä ei olisi vaihdettu asianajajan kanssa tai niitä ei olisi laadittu toimitettavaksi asianajajalle, voivat kuitenkin kuulua asianajajien ja asiakkaiden välisen yhteydenpidon luottamuksellisuuden piiriin, jos ne on laadittu yksinomaisten tarkoituksena pyytää oikeudellisia neuvoja asianajajalta puolustautumisoikeuksien käyttämistä varten. Sitä vastoin yksin se, että asiakirjasta on keskusteltu asianajajan kanssa, ei riitä antamaan sille kyseistä suojaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lisäsi, että se, että asiakirja on laadittu kilpailuoikeuden noudattamista koskevan ohjelman yhteydessä, ei yksinään riitä suojaamaan tätä asiakirjaa. Nämä ohjelmat ovat nimittäin laajuudeltaan sellaisia, että niihin sisältyy tehtäviä ja ne kattavat tietoja, joiden vuoksi usein on kyse selvästi enemmästä kuin puolustautumisoikeuksien käyttämisestä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti lisäksi, että vaikka on totta, että yrityslakimiehen roolin erityinen tunnustaminen ja tämän kanssa käydyn yhteydenpidon luottamuksellisuuden suoja ovat nykyään suhteellisesti yleisempiä kuin asiassa AM & S annetun tuomion ajankohtana, tältä osin ei kuitenkaan ole mahdollista yksilöidä yhdenmukaisia tai selvästi valta-asemassa olevia suuntauksia jäsenvaltioiden lainsäädännöissä. Yhteisöjen tuomioistuimen kyseisessä asiassa tekemä valinta olla sisällyttämättä suojattuun yhteydenpitoon yritysten ja näihin työsuhteen kautta sidoksissa olevien asianajajien välistä yhteydenpitoa, oli näin ollen pysytettävä.

c) Suhteellisuusperiaate

Asiassa CB vastaan komissio⁵⁵ annetussa tuomiossa täsmennettiin edellytyksiä, joiden täyttyessä komissio voi määrätä päätöksellä tarkastuksia, joihin yritysten tai yritysten

⁵⁴ Asia 155/79, tuomio 18.5.1982 (Kok. 1982, s. 1575).

⁵⁵ Asia T-266/03, tuomio 12.7.2007.

yhteenliittymien on asetuksen N:o 17/14 artiklan 3 kohdan (ja vastedes asetuksen N:o 1/2003/20 artiklan 4 kohdan) nojalla suostuttava.

Kantaja, joka oli Ranskan oikeuden mukaan perustettu taloudellinen etuyhtymä, jonka tärkeimmät ranskalaiset luottolaitokset olivat perustaneet pankkikorttimaksujärjestelmiensä yhteentoimivuuden toteuttamiseksi, väitti, että päätös, jossa määrättiin sitä koskevasta sitovasta tarkastuksesta, loukkasi suhteellisuusperiaatetta, koska tällainen tarkastus ei ollut tarpeellinen ja asianmukainen keino komission haluamien tietojen saamiseksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämä kanneperusteen ja muistutti, että komission tekemä valinta sillä tietojen saamiseksi käytössä olevien eri keinojen välillä ei riipu sellaisista olosuhteista kuin tilanteen erityinen vakavuus, äärimmäinen kiireellisyys tai ehdottoman vaitiolon tarve, vaan tarpeesta selvittää tosiseikat kunkin tapauksen erityispiirteet huomioon ottaen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että esillä olevassa asiassa riitautettu päätös koski sellaisten tietojen saamista, jotka liittyivät tiettyjen suurten ranskalaispankkien oletettuun aikomukseen sulkea mahdolliset maksukorttien myöntämisestä koskeville ranskalaismarkkinoille tulijat näiltä markkinoilta, sekä luottamuksellisten kaupallisten tietojen vaihtamiseen ja jotka komissio katsoi voivansa löytää kantajan toimitiloista. Sekä etsittyjen tietojen luonteen että sen roolin valossa, joka näillä pankeilla oli etuyhtymän rakenteessa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komission tekemä valinta ei loukannut suhteellisuusperiaatetta, koska oli vaikeaa kuvitella, että kyseinen toimielin olisi voinut saada nämä tiedot muutoin kuin päätöksellä, jossa määrätään tarkastuksesta.

d) Komission päätösten julkaiseminen ja syyttömyysolettama

Edellä mainitussa asiassa *Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse vastaan komissio* antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kehitti periaatteita, jotka se oli vahvistanut asiassa *Bank Austria Creditanstalt vastaan komissio*⁵⁶ antamassaan tuomiossa komission toimivallasta julkaista päätöksensä sekä salassapitovelvollisuuden noudattamisesta, ja täsmensi, että näitä käsitteitä on tulkittava syyttömyysolettaman periaatteen valossa.

Kantaja vetosi tähän jälkimmäiseen periaatteeseen ja väitti, että peroksidipäätöksen julkaiseminen oli lainvastaista, koska se sisälsi toteamuksia kantajan väitetystä kilpailusääntöjen vastaisesta toiminnasta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti tämän osalta, että vaikka edellä mainitussa asiassa *Bank Austria Creditanstalt vastaan komissio* annetun tuomion mukaan yrityksen intressi siihen, että sen kilpailuvastaisen käyttäytymisen, josta komissio sitä moittii, yksityiskohtia ei paljasteta yleisölle, ei ansaitse mitään erityistä suojaa, tämän oikeuskäytännön soveltaminen edellyttää sitä, että todettu rikkominen esitetään päätöksen päätösosassa, koska tämä seikka on välttämätön, jotta kyseinen yritys voi riitauttaa päätöksen tuomioistuimessa. Koska peroksidipäätös ei täyttänyt tätä edellytystä kantajaan nähden, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että tätä jälkimmäistä koskevia toteamuksia ei ollut näytetty laillisesti toteen eikä niitä voitu paljastaa. Tällainen tilanne on syyttömyysolet-

⁵⁶ Asia T-198/03, tuomio 30.5.2006 (Kok. 2006, s. II-1429).

taman periaatteen ja salassapitovelvollisuuden, jotka edellyttävät, että kantajan maineen ja kunnian suoja taataan, vastainen.

Valtiontuet

1. Aineellisoikeudelliset säännöt

a) Valtiontuen tunnusmerkit

Kuluneen vuoden aikana valtiontukitoimenpiteiden luokittelun problematiikka oli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamien eri tuomioiden aiheena. On erityisesti mainittava asiassa *Olympiaki Aeroporia Ypiresies vastaan komissio*⁵⁷ annettu tuomio, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi osittain komission päätöksen, jossa määrättiin muun muassa perimään takaisin valtiontuki, joka muodostui siitä, että Helleenien tasavalta oli sietänyt lentokoneiden polttoaineen ja varaosien arvonlisäveron maksamatta jättämisistä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissio ei ollut tutkinut, antoiko tämä arvonlisäveron maksamatta jättäminen todellisen taloudellisen edun, jolloin se voitaisiin luokitella valtiontueksi. Koska arvonlisävero on kilpailutilanteen osalta periaatteessa neutraali, koska se voidaan joko välittömästi vähentää ostoihin sisältyvänä verona tai sen voi saada takaisin lyhyen ajan kuluttua, ainoa mahdollinen etu, jonka kantaja olisi voinut saada, olisi voinut muodostua likviditeettiedusta, joka seuraa tilapäisestä ostoihin sisältyvän veron maksusta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kuitenkin totesi, että esillä olevassa asiassa arvonlisäveron maksamatta jättäminen ei periaatteessa riittänyt siihen, että voitaisiin olettaa, että kantaja sai EY 87 artiklassa tarkoitetun edun.

Asiassa *Bouygues ja Bouygues Télécom vastaan komissio*⁵⁸ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pysytti komission päätöksen, jossa todettiin, että kyseessä ei ollut valtiontuki, koska tietyille operaattoreille kansallisella toimenpiteellä, jolla alennettiin niiden UMTS (Universal Mobile Telecommunications System) -toimiluvista suoritettavaksi määrättyjä toimilupamaksuja kaikkien toimilupien myöntämisedellytysten mukauttamiseksi, ei ollut myönnetty valikoivaa etua. Tästä seuraava valtion varojen menetys ei nimittäin riittänyt osoittamaan valtiontuen olemassaoloa, koska tämä on väistämätöntä järjestelmän rakenteen vuoksi, sillä yhteisön televiestintälainsäädäntö perustuu operaattorien yhdenvertaiseen kohteluun sekä toimilupia myönnettäessä että toimilupamaksuja vahvistettaessa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti lisäksi, että mahdollinen etu, joka aiheutui siitä, että toimiluvat myönnettiin aiemmin ensimmäisille operaattoreille, ei esillä olevassa asiassa hyödyttänyt asianomaisia osapuolia UMTS-verkon käyttöön ottamisessa tapahtuneiden viivästysten vuoksi.

⁵⁷ Asia T-68/03, tuomio 12.9.2007.

⁵⁸ Asia T-475/04, tuomio 4.7.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-431/07 P).

b) Perusteluvollisuus

Yhdistetyissä asioissa *Irlanti ym. vastaan komissio*⁵⁹ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi komission päätöksen, joka koski alumiinioksidin valmistuksessa tietyillä Irlannin, Ranskan ja Italian alueilla polttoaineena käytettävien kivennäisöljyjen vapautusta valmisteverosta, tuomalla viran puolesta esiin perustelujen puuttumisen, joka koski tämän toimenpiteen jättämistä luokittelematta asetuksessa N:o 659/1999⁶⁰ vahvistetuksi "voimassa olevaksi tueksi". Kyseisen asetuksen 1 artiklan b kohdan v alakohdan mukaan voimassa olevina tukina pidetään tukia, joiden osalta voidaan osoittaa, että ne eivät käyttöönottohetkellä vielä olleet tukia mutta ne ovat muuttuneet myöhemmin sellaisiksi yhteismarkkinoiden kehityksen johdosta ilman, että asianomainen jäsenvaltio olisi muuttanut niitä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että valmisteveroja säätelevien yhteisön säännösten mukaisesti riidanalaiset vapautukset oli hyväksytty ja vahvistettu useilla neuvoston päätöksillä, jotka tehtiin komission ehdotuksesta. Tässä tilanteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kun komissio päätti olla pitämättä asianomaisia tukia voimassa olevina tukina asetuksen N:o 659/1999 edellä mainitun säännöksen nojalla, se ei voinut tyytyä väittämään, että tämä ei ollut sovellettavissa esillä olevassa asiassa.

Edellä mainitussa asiassa *Salvat père & fils ym. vastaan komissio* annetulla tuomiolla täsmennettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka koski komission niiden päätösten perusteluvollisuutta, jotka on tehty erilaisista toimenpiteistä, joita se pitää valtiontukina EY 87 artiklan perusteella. Kyseisessä tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, että EY 87 artiklan soveltamisedellytysten tutkimista yleisesti komission päätöksellä ei voida itsessään pitää perusteluvollisuuden laiminlyöntinä varsinkaan, kun asianomaiset toimenpiteet kuuluvat samaan toimintasuunnitelmaan.

Asiassa *Département du Loiret vastaan komissio*⁶¹ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi puolestaan komission sellaisen päätöksen perustelut riittämättömiksi, jossa todettiin yhteismarkkinoille soveltumattomaksi valtiontuki, joka oli maksettu lainvastaisesti yritykselle maa-alueeseen, johon oli kohdistettu aluesuunnittelu- ja kehitystöitä, liittyvänä edullisena luovutushintana. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että tässä päätöksessä ei ollut tarvittavia tietoja takaisinperittävän tuen määrän laskentatavasta ja erityisesti korkoa korolle -menetelmän soveltamisesta tuen nykyarvon määrittämiseksi.

c) Takaisin periminen

Toistuvan ja asetuksen N:o 659/1999 13 artiklan 1 kohdassa vahvistetun oikeuskäytännön mukaan komissio voi tehdä päätöksen käytettävissään olevien tietojen perusteella, kun

⁵⁹ Yhdistetyt asiat [T-50/06](#), [T-56/06](#), [T-60/06](#), [T-62/06](#) ja [T-69/06](#), tuomio 12.12.2007.

⁶⁰ [EY 88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1).

⁶¹ Asia [T-369/00](#), tuomio 29.3.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-295/07 P).

jäsenvaltio ei noudata yhteistyövelvoitettaan ja jättää toimittamatta komission siltä pyytämät tiedot sen tutkimiseksi, onko tuki yhteismarkkinoille soveltuva. Asiassa *MTU Friedrichshafen vastaan komissio*⁶² antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että vaikka kyseisen asetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaan komissio voi tehdä päätöksen, jolla todetaan tuki yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, käytettävissään olevien tietojen perusteella ja vaikka se voi tarvittaessa velvoittaa kyseessä olevan jäsenvaltion perimään tuen takaisin tuensaajalta noudatettuaan asetuksessa vahvistettuja menettelyllisiä vaatimuksia, siinä ei kuitenkaan sallita sitä, että komissio velvoittaa tietyn yrityksen edes yhteisvastuullisesti palauttamaan tietyn osan soveltumattomaksi todetusta ja lainvastaisesti maksetusta tuesta, jos valtion varojen, joita mainitun yrityksen katsotaan saaneen, siirto perustuu oletukseen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti asiassa *Scott vastaan komissio*⁶³ antamassaan tuomiossa, että lainvastaisen tuen takaisin perimisessä ei pyritä määräämään seuraamusta, josta ei säädetä yhteisön oikeudessa, vaan siinä pyritään siihen, että tuensaaja menettää edun, jonka se sai markkinoilla kilpailijoihinsa nähden, ja että tämän tuen maksamista edeltänyt tilanne palautetaan. Komissio ei siis voi laupeudesta määrätä takaisinperittäväksi summaa, joka alittaa saadun tuen arvon, eikä määrätä takaisinperittäväksi tämän arvon ylittävää määrää osoittaakseen lainvastaisuuden vakavuutta koskevan paheksuntansa.

d) Asiaa koskevien oikeussäätöjen ajallinen soveltamisala

Asiassa *Freistaat Sachsen vastaan komissio*⁶⁴ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsitteli kumoamiskannetta komission päätöksestä, joka koski Freistaat Sachsenin viranomaisen käyttöön ottamaa tukijärjestelmää pienten ja keskisuurten yritysten hyväksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin suhtautui myönteisesti kantajan argumentaatioon, jonka mukaan komission olisi pitänyt tutkia kyseinen tukijärjestelmä ilmoituksen tekohetkellä voimassa olleiden säännösten eikä niiden säännösten mukaan, jotka tulivat voimaan tämän päivän jälkeen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi niin ikään, että tukea koskeva alkuperäinen ilmoitus, joka oli tehty ennen tämän jälkimmäisen asetuksen voimaantuloa, oli täydellinen, ja korosti, että valtiontukien soveltuvuutta koskevan uuden säännön soveltaminen ilmoitettuun tukeen ennen sen voimaantuloa on sallittua vain, jos kyseisen uuden lainsäädännön sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että sitä on tarkoitus soveltaa taannehtivasti, ja, tarvittaessa, jos asianomaisten peruteltua luottamusta kunnioitetaan asianmukaisella tavalla.

⁶² Asia [T-196/02](#), tuomio 12.9.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-520/07 P).

⁶³ Asia [T-366/00](#), tuomio 29.3.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-290/07 P).

⁶⁴ Asia [T-357/02](#), tuomio 3.5.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-334/07 P).

2. Menettelysäännöt

Edellä mainitussa asiassa *Scott vastaan komissio* antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, että vaikka yhdessä EY 88 artiklalla säänneltyä valtiontukien valvontamenettelyä koskevassa säännöksessä ei varata kaikista niistä, joita asia koskee, juuri tuensaajalle mitään erityistä asemaa ja vaikka tällä ei olekaan tässä menettelyssä asianosaisen asemaa, komissiolla saattaa, kun otetaan huomioon sen velvollisuus tutkia asia huolellisesti ja puolueettomasti, olla tietyissä olosuhteissa velvollisuus ottaa huomioon huomautukset, jotka tuensaaja esittää, muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä niille, joita asia koskee, asetetun määräajan päättymisen jälkeen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi tässä tuomiossa myös oikeuskäytäntöään, jonka mukaan valtiontukea koskevan komission päätöksen lainmukaisuutta on arvioitava niiden tietojen valossa, joita komissiolla on voinut olla päätöstä tehdessään, joten kantaja ei voi esittää väitteitä tosiseikoista, joita komissio ei tunne ja joita ei ole esitetty muodollisen tutkintamenettelyn kuluessa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, että tästä oikeuskäytännöstä ei seuraa, että tuensaajan kumoamiskanteessaan esittämiä todisteita ei voitaisi ottaa huomioon päätöksen lainmukaisuutta arvioitaessa, jos ne on pätevästi esitetty komissiolle hallinnollisen menettelyn kuluessa ennen päätöksen tekemistä ja jos komissio on perusteettomasti sivuuttanut ne.

Asiassa *Tirrenia di Navigazione ym. vastaan komissio*⁶⁵ kantajat vaativat komission päätöksen aloittaa muodollinen tutkintamenettely valtiontuesta, joka oli myönnetty italialaisille merenkulkualan yrityksille, kumoamista. Koska yhteisöjen tuomioistuin oli jo ratkaissut tärkeimmät aineellisoikeudelliset kysymykset tähän liittyvässä asiassa,⁶⁶ ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että sen oli selvitettävä, voitiinko yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisua soveltaa esillä olevaan asiaan sikäli kuin kantajien esittämät väitteet poikkesivat väitteistä, joihin yhteisöjen tuomioistuin oli jo vastannut, ja sikäli kuin kantajilla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ei ollut ollut mahdollisuutta tulla kuulluksi yhteisöjen tuomioistuimessa, koska yksityisten oikeussubjektien väliintulosta tässä tuomioistuimessa tällaisessa oikeudenkäyntiasiassa ei ole säädetty.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tukeutui yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön,⁶⁷ joka koskee kiellon lausua ultra petita laajuutta, ja katsoi, että jos vastaajana oleva toimielin jättää esittämättä oikeudellisen seikan, johon vetoaminen olisi osoittanut riidanalaisen toimen lainmukaisuuden, yhteisöjen tuomioistuinten on otettava huomioon tällainen oikeudellinen seikka lainmukaisen toimen kumoamisen välttämiseksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tukeutui näin ollen oma-aloitteisesti seikkaan, jonka mukaan kolmannet, joita asia koskee, eivät voi vaatia päätöksen kumoamista sellaisten seikkojen perusteella, joita kansalliset viranomaiset eivät ole esittäneet komissiolle alustavassa tutkintamenettelyssä, ja hylkäsi kanteen.

⁶⁵ Asia T-246/99, tuomio 20.6.2007.

⁶⁶ Asia C-400/99, Italia v. komissio, tuomiot 9.10.2001 (Kok. 2001, s. I-7303) ja 10.5.2005 (Kok. 2005, s. I-3657).

⁶⁷ Asia C-172/05 P, Mancini v. komissio, määräys 13.6.2006

EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättyminen

Tietyissä tuomioissa,⁶⁸ jotka julistettiin tänä vuonna, selvennettiin EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättyminen seurauksia komission toimivaltaan todeta kilpailusääntöjen rikkomisia aloilla, joita kyseisellä perustamissopimuksella säädeltiin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että EY:n perustamissopimuksen määräysten tuleminen EHTY:n perustamissopimuksen määräysten sijaan tapahtui yhteisön oikeusjärjestyksen ja sen tavoitteiden jatkuvuuden ja yhtenäisyyden puitteissa, mikä edellyttää sitä, että Euroopan yhteisö takaa EHTY:n perustamissopimuksen puitteissa syntyneiden oikeuksien ja velvollisuuksien kunnioittamisen. Näin ollen se seikka, että EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolo päättyi, ei keskeyttänyt sen päämäärän tavoittelua, jonka mukaan kilpailun pitää olla vääristymätöntä alun perin hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden alaan kuuluvilla aloilla, sillä samaa päämäärää tavoitellaan myös EY:n perustamissopimuksen määräyksillä. Toisin sanoen aiemmin EHTY:n perustamissopimuksen, joka on *lex specialis*, soveltamisalaan kuuluneet alat kuuluvat automaattisesti 24.7.2002 lähtien EY:n perustamissopimuksen, joka on *lex generalis*, soveltamisalaan.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi kuitenkin, että toimielimet voivat kunkin perustamissopimuksen puitteissa käyttää yksinomaan sitä toimivaltaa, joka niille on kyseisessä sopimuksessa annettu. Periaatteet, jotka ohjaavat sääntöjen seuraantoa, voivat puolestaan johtaa sellaisten aineellisoikeudellisten määräysten soveltamiseen, jotka eivät ole enää voimassa, kun yhteisön toimielin antaa toimen.

Näitä periaatteita noudattaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi yhdistetyissä asioissa *SP ym. vastaan komissio* antamassaan tuomiossa päätöksen, jonka komissio oli tehnyt EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättyminen jälkeen HT 65 artiklan 4 ja 5 kohdan perusteella eikä asetuksen N:o 17⁶⁹ vastaavien säännösten perusteella todetakseen HT 65 artiklan 1 kohdan rikkomisen, johon useat italialaiset betoniteräksen valmistajat olivat syyllistyneet, ja jossa asianomaisille yrityksille määrättiin sakko.

Asiassa *González y Díez vastaan komissio* ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi puolestaan, että komissio oli tehnyt perustellusti EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättyminen jälkeen päätöksen valtiontuista, jotka oli myönnetty kyseisen perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluneilla aloilla, tukeutumalla EY 88 artiklan 2 kohtaan, kun oli kyse tilanteista, jotka sijoittuivat EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättymistä edeltävään aikaan. Aineellisoikeudellisten sääntöjen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että komissio ei voinut tutkia riidanalaisia tukia EY:n perustamissopimuksen puitteissa annetun asetuksen valossa.

⁶⁸ Asia T-25/04, González y Díez v. komissio, tuomio 12.9.2007 ja yhdistetyt asiat T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 ja T-98/03, SP ym. v. komissio, tuomio 25.10.2007. Tässä jälkimmäisessä tuomiossa käsitellyt kysymykset olivat myös samana päivänä annettujen tuomioiden asioissa T-45/03, Riva Acciaio v. komissio, T-77/03, Feralpi Siderurgica v. komissio ja T-94/03, Ferriere Nord v. komissio, aiheena.

⁶⁹ Edellä mainittu asetus.

Yhteisön tavaramerkki

Asetuksen N:o 40/94⁷⁰ puitteissa tehty päätökset edustivat tänäkin vuonna huomattavaa määrää (128) ratkaistuista asioista, ja näiden päätösten prosenttiosuus on nyt 32 prosenttia kokonaismäärästä.

1. Rekisteröinnin ehdottomat hylkäysperusteet

Yhteensä 68 tuomiosta, jotka koskivat rekisteröinnin ehdottomia hylkäysperusteita, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi kolme kumoamistuomiota.⁷¹ Ensimmäisessä tuomiossa eli asiassa *Kustom Musical Amplification vastaan SMHV (kitaran muoto)* se totesi, että oikeutta tulla kuulluksi oli loukattu ja perusteluvollisuutta laiminlyöty, koska internetsivustoihin, joiden perusteella sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (jäljempänä SMHV) saattoi päättää haetun tavaramerkin hylkäämisestä, ei ollut mahdollista tutustua niistä internetosoitteista käsin, jotka SMHV oli toimittanut hakijalle ennen päätöksensä tekemistä.

Asiassa *IVG Immobilien vastaan SMHV (I)* ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvosteli sen analyysin riittämättömyyttä, jonka perusteella SMHV oli evännyt kirjaimesta "i" muodostuvan kuviomerkin rekisteröinnin useita rahoituspalveluja ja kiinteistöpalveluja varten. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi muun muassa, että SMHV:n olisi, sen sijaan, että se tukeutui toteamukseen asianomaisen merkin tavallisuudesta, pitänyt tutkia sitä, soveltuuko kyseinen merkki kohdeyleisön mielestä konkreettisesti erottamaan tavaramerkin hakijan tarjoamat palvelut sen kilpailijoiden tarjoamista palveluista.

Lopuksi asiassa *Bang & Olufsen vastaan SMHV (kaiuttimen muoto)* ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kun otetaan erityisesti huomioon kuluttajien erityinen tarkkaavaisuus näiden ostaessa tavaroita, joilla on pitkä käyttöikä ja jotka ovat teknisiä, kaiuttimen muoto voidaan rekisteröidä kolmiulotteiseksi tavaramerkiksi, kun otetaan myös huomioon kokonaisuuden esteettinen vaikutelma. Se täsmensi, että vaikka erityiset tai omaperäiset ominaisuudet eivät olekaan rekisteröinnin välttämätön ehto, on kuitenkin niin, että niiden olemassaolo voi antaa tavaramerkille, jolta erottamiskyky muutoin puuttuisi, vaadittavanasteisen erottamiskyvyn.

Sen sijaan asiassa *Neumann vastaan SMHV (mikrofonin pään muoto)*⁷² antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pysytti SMHV:n päätöksen evätä mikrofonin pään muodon rekisteröinti yhteisön tavaramerkiksi. Vaikka asianomaisten tavaroiden keskivertokuluttaja on todennäköisesti tarkkaavainen niiden eri teknisten tai esteettisten yksityiskohtien suhteen, tämä ei automaattisesti merkitse, että tämä

⁷⁰ Yhteisön tavaramerkistä 20.12.1993 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 40/94 (EYVL 1994, L 11, s. 1).

⁷¹ Asia [T-317/05](#), *Kustom Musical Amplification v. SMHV (kitaran muoto)*, tuomio 7.2.2007; asia [T-441/05](#), *IVG Immobilien v. SMHV (I)*, tuomio 13.6.2007 ja asia [T-460/05](#), *Bang & Olufsen v. SMHV (kaiuttimen muoto)*, tuomio 10.10.2007.

⁷² Asia [T-358/04](#), *Neumann v. SMHV (mikrofonin pään muoto)*, tuomio 12.9.2007.

ymmärtäisi, että niillä on tavaramerkin tehtävä. Erottamiskyky ei voi myöskään perustua siihen, että kilpailevat yritykset ovat joutuneet luopumaan sellaisten tavaroiden valmistuksesta tai kaupan pitämisestä, joilla on vastaava muoto.

2. Rekisteröinnin suhteelliset hylkäysperusteet

a) Tavaroiden täydentävyys

Asiassa *El Corte Inglés vastaan SMHV – Bolaños Sabri (PiraÑAM diseño original Juan Bolaños)*⁷³ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi SMHV:n päätöksen, jossa oli katsottu, että yhtäältä vaatteet, jalkineet ja päähineet ja toisaalta käsilaukkujen, kukkaroiden ja lompakkojen kaltaiset nahkatavarat eivät ole samankaltaisia. Näiden tavaroiden täydentävyyden arvioinnissa on otettava huomioon se, että niillä voi olla yhteinen esteettinen tehtävä ja ne voivat vaikuttaa yhdessä kuluttajien ulkoiseen olemukseen. Asianomaisia tavaroita yhdistävien piirteiden mieltämistä on näin ollen arvioitava ottamalla huomioon mahdollinen rinnastamisen tavoittelu kyseisen ulkoisen olemuksen eri osatekijöiden esille tuomisessa näitä tavaroita luotaessa tai hankittaessa. Tämä mieltäminen voi saada ajattelemaan, että sama yritys on vastuussa niiden valmistuksesta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kahdessa muussa tuomiossa tästä samasta asiasta, että täydentävyyden aste yhtäältä viinilasien, karahvien ja dekantterien ja toisaalta viinin välillä ei riittänyt katsomaan, että asianomaiset tavarat olivat samankaltaisia, ja että ilmeistä eroa hajuvesitavaroiden ja nahkatavaroiden välillä ei voitu asettaa kyseenlaiseksi seikoilla, jotka liittyivät niiden mahdolliseen esteettiseen täydentävyyteen.⁷⁴

b) Muihin merkkeihin kuin aikaisempiin tavaramerkkeihin perustuvat väitteet

Asetuksen N:o 40/94 8 artiklan 4 kohdassa sallitaan väitteen tekeminen yhteisön tavaramerkin rekisteröintiä vastaan muuhun merkkiin kuin aikaisempaan tavaramerkkiin vetoamalla. Tšekkiläisyhtiö Budějovický Budvarin ja amerikkalaisyhtiö Anheuser-Buschin välisessä riita-asiassa yhteisön tavaramerkeistä BUDWEISER ja BUD ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi tällä säännöksellä myönnettyjen oikeuksien laajuutta.⁷⁵ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että Budějovický Budvar, joka oli aiemmin rekisteröinyt Ranskassa alkuperänimitysten suojaamisesta tehdyn Lissabonin sopimuksen nojalla alkuperänimityksiä oluelle, ei voinut vedota tähän

⁷³ Asia [T-443/05](#), tuomio 11.7.2007.

⁷⁴ Asia [T-263/03](#), Mülhens v. SMHV – Conceria Toska (TOSKA), tuomio 11.7.2007. Sama analyysi esiintyy asiassa [T-28/04](#), Mülhens v. SMHV – Cara (TOSKA LEATHER), tuomio 11.7.2007 ja asiassa [T-150/04](#), Mülhens v. SMHV – Minoronzoni (TOSCA BLU), tuomio 11.7.2007.

⁷⁵ Yhdistetyt asiat [T-57/04](#) ja [T-71/04](#), Budějovický Budvar ja Anheuser-Busch v. SMHV (AB GENUINE Budweiser KING OF BEERS), tuomio 12.6.2007; yhdistetyt asiat [T-53/04–T-56/04](#), [T-58/04](#) ja [T-59/04](#), Budějovický Budvar v. SMHV – Anheuser-Busch (BUDWEISER), tuomio 12.6.2007 ja yhdistetyt asiat [T-60/04–T-64/04](#), Budějovický Budvar v. SMHV – Anheuser-Busch (BUD), tuomio 12.6.2007.

vastustaakseen Anheuser-Buschin hakemuksia, jotka koskivat samoja tai samankaltaisia tavaroita. Vaikka Ranskan oikeudessa laajennetaan Lissabonin sopimuksessa määrättyä suojaa tapauksiin, joissa tavarat eivät ole samankaltaisia, siinä edellytetään kuitenkin, että se, että kolmas käyttää riidanalaisia merkkejä, voi merkitä asianomaisen alkuperänimityksen tunnettuuden väärinkäyttöä tai heikentämistä Ranskassa, mitä Budějovický Budvar ei ollut osoittanut.

c) Aikaisemman tavaramerkin laaja tunnettuus

Asetuksen N:o 40/94 8 artiklan 5 kohdan mukaan laajalti tunnetun aikaisemman tavaramerkin haltija voi tehdä väitteen samankaltaisen tai saman tavaramerkin rekisteröintihaakemusta vastaan, vaikka tämä jälkimmäinen koskisi yksinomaan tavaroita tai palveluja, jotka ovat erilaisia kuin aikaisemman tavaramerkin kattamat tavarat tai palvelut.

Asiassa *Sigla vastaan SMHV – Elleni Holding (VIPS)*⁷⁶ oli kyse sen osoittamisesta, saattoiko sanamerkin VIPS, joka koski muun muassa pikaruokaketjua, laaja tunnettuus estää tämän saman tavaramerkin rekisteröinnin muun muassa tietokoneohjelmointipalveluja, jotka on suunnattu hotelleille tai ravintoloille, varten. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, että vaara siitä, että haetulla tavaramerkillä voitaisiin käyttää epäoikeudenmukaisesti hyväksi aikaisemman tavaramerkin laajaa tunnettuutta tai erottamiskykyä, on olemassa, kun kuluttaja, joka ei välttämättä sekoita kyseessä olevan tavarat tai palvelun kaupallista alkuperää, katsoo haetun tavaramerkin sellaisenaan houkuttelevaksi ja ostaa sillä varustetun tavarat tai palvelun sillä perusteella, että siinä on tämä tavaramerkki, joka on sama tai samankaltainen kuin aikaisempi laajalti tunnettu tai samankaltainen tavaramerkki. Tämä arviointi poikkeaa siis arvioinnista, joka koskee sekaannusvaaran olemassaolon arvioimista asianomaisen tavarat tai palvelun kaupallisen alkuperän osalta. Koska vaaditut edellytykset eivät täyttyneet, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän kanneperusteen.

Asiassa *Aktieselskabet af 21. november 2001 vastaan SMHV – TDK Kabushiki Kaisha (TDK)*⁷⁷ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi puolestaan, että se, että aikaisemmalla tavaramerkillä TDK, joka koski äänen- ja kuvantallennuslaitteita, oli kasvanut erottamiskyky maineensa takia, mahdollisti sen, että sen haltija saattoi vastustaa hyödyllisesti tämän saman tavaramerkin rekisteröintiä urheiluvaatteita varten. Koska aikaisempaa tavaramerkkiä oli käytetty erityisesti urheiluun liittyvään markkinointiyhteistyöhön, tulevaisuudessa oli olemassa vaara, joka ei ollut hypoteettinen, siitä, että haettu tavaramerkki saattaisi hyötyä epäoikeudenmukaisesti aikaisemman tavaramerkin maineesta. Lisäksi asiassa *Antartica vastaan SMHV – Nasdaq Stock Market (nasdaq)*⁷⁸ annettussa tuomiossa täsmennettiin, että todisteet tästä vaarasta voidaan esittää muun muassa sellaisten loogisten päätelmien perusteella, jotka perustuvat todennäköisyyksien analyysiin ja joissa otetaan huomioon tavaramerkitkäytännöt merkityksellisellä kaupan alalla sekä asian kaikki olosuhteet.

⁷⁶ Asia [T-215/03](#), tuomio 22.3.2007.

⁷⁷ Asia [T-477/04](#), tuomio 6.2.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-197/07 P).

⁷⁸ Asia [T-47/06](#), tuomio 10.5.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-320/07 P).

3. Mitättömyysmenettelyt

Asetuksen N:o 40/94 51 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaan SMHV:n käsiteltäväksi voidaan saattaa pyynnöt, jotka koskevat jo rekisteröityjen yhteisön tavaramerkkien julistamista mitättömiksi. Niissä kolmessa kanteessa, jotka tällä alalla viiteajanjaksona käsiteltiin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi kaksi kumoamistuomiota⁷⁹ ja muistutti toisessa näistä (asiassa *La Perla vastaan SMHV – Worldgem Brands (NIMEI LA PERLA MODERN CLASSIC)*) annettu tuomio, että asetuksen N:o 40/94 8 artiklan 5 kohdan soveltaminen ei edellytä sekaannusvaaran olemassaoloa.

Toisessa kumoamiseen johtaneessa tuomiossa (asiassa *Conorzio per la tutela del formaggio Grana Padano vastaan SMHV – Biraghi (GRANA BIRAGHI)*) annettu tuomio nousi esiin kysymys siitä, oliko sen suojan perusteella, joka asetuksessa N:o 2081/92⁸⁰ annetaan suojatulle alkuperänimitykselle ”grana padano”, perusteltua julistaa tavaramerkki GRANA BIRAGHI mitättömäksi. Muistutettuaan, että asetuksen N:o 40/94 soveltamisen ei pitä vaikuttaa alkuperänimityksen suojaan, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että SMHV:n velvollisuutena on evätä tai julistaa mitättömiksi tavaramerkit, joissa käytetään sellaisia tavaroita varten rekisteröityä nimitystä, joita rekisteröinti ei koske, tai joissa väärinkäytetään suojattua alkuperänimitystä, jäljitellään sitä tai luodaan mielleyhtymä siihen. Tätä varten on tehtävä yksityiskohtainen analyysi ja selvitettävä, sisältääkö haettu tavaramerkki ainoastaan rekisteröidyn alkuperänimityksen yleisen osatekijän. Tämän selvityksen on perustuttava oikeudellisiin, taloudellisiin, teknisiin, historiallisiin, kulttuurisiin ja sosiaalisiin seikkoihin, merkitykselliseen kansalliseen lainsäädäntöön ja yhteisön lainsäädäntöön sekä keskivertokuluttajan käsitykseen (joka perustuu mahdollisesti mielipidetutkimuksiin) nimityksestä. Esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että valituslautakunta oli katsonut virheellisesti, että nimitys ”grana” on yleisnimi ja ettei suojattu alkuperänimitys ”grana padano” ollut este tavaramerkin GRANA BIRAGHI rekisteröinnille.

4. Muoto- ja menettelykysymykset

a) Menettely väiteosastossa

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että väite, jossa tyydyttiin toteamaan, että se perustui sekaannusvaaraan, oli edellytettyjen muotovaatimusten mukainen, koska tämän maininnan perusteella sekä SMHV:n että hakijan oli mahdollista tietää, mihin väite perustui.⁸¹ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi myös, että päivä, jona SMHV vastaanottaa puutteellisen faksin väiteilmoituksesta, otetaan huomioon, kun on kyse väitteen esittämiselle asetetun määräajan noudattamisesta, jos väitteen

⁷⁹ Asia [T-137/05](#), *La Perla v. SMHV – Worldgem Brands (NIMEI LA PERLA MODERN CLASSIC)*, tuomio 16.5.2007 ja asia [T-291/03](#), *Conorzio per la tutela del formaggio Grana Padano v. SMHV – Biraghi (GRANA BIRAGHI)*, tuomio 12.9.2007.

⁸⁰ Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14.7.1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2081/92 (EYVL L 208, s. 1).

⁸¹ Asia [T-53/05](#), *Calavo Growers v. SMHV – Calvo Sanz (Calvo)*, tuomio 16.1.2007.

tekijä toimittaa oma-aloitteisesti nopeasti SMHV:lle täydellisen version kyseisestä väiteilmoituksesta.⁸²

Väitteiden perusteltavuuden tutkimisen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi, että väiteosaston on tehtävä tämä myös silloin, kun väiteilmoituksen perusteissa mainitaan vain ”sekaannusvaara” ja kun väitteen perustelujen selityksiä ei voida ottaa huomioon, koska ne on jätetty muulla kuin väitemenettelyn kielellä. Käännöksen puuttuminen ei nimittäin merkitse väitteen hylkäämistä perusteettomana. Tutkimuksessa on kuitenkin otettava huomioon ainoastaan tavaramerkkihakemuksen, aikaisemman tavaramerkin rekisteröinnin ja väitemenettelyn kielellä laaditun väiteilmoituksen osan tiedot.⁸³ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lisäksi, että väiteosaston velvollisuutena ei ole vahvistaa asianomaiselle asianosaiselle määrääikää tämän sääntöjenvastaisuuden korjaamiseksi. Kyseisellä osastolla on näin ollen oikeus kieltäytyä ottamasta huomioon todisteita, joita väitteen tekijä ei ole esittänyt hyvissä ajoin asianmukaisella kielellä.⁸⁴

b) Toiminnallinen jatkuvuus

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi viitejaksona kolme valituslautakuntien päätöstä, joissa nämä olivat kieltäytyneet ottamasta huomioon tosiseikkoja ja todisteita, joita asianosaiset eivät olleet esittäneet hyvissä ajoin väiteosastoissa.⁸⁵ Yhteisöjen tuomioistuimen viimeaikaisen oikeuskäytännön⁸⁶ opetuksia noudattaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että vaikka asianosaisella ei ole ehdotonta oikeutta siihen, että valituslautakunta tutkii sen myöhässä esittämät tosiseikat ja todisteet, jollei muuta ole säädetty, valituslautakunnalla on kuitenkin harkintavaltaa päättää siitä, onko sen otettava kyseiset seikat huomioon tai jätettävä ottamatta ne huomioon päätöksessään. Näin ollen kaikki tätä koskevat päätökset on perusteltava asianmukaisesti, ja on arvioitava, ovatko yhtäältä liian myöhään esitetyt seikat ensi arviolta mahdollisesti todella relevantteja väitteen ratkaisun kannalta ja toisaalta ovatko menettelyvaihe, jossa tällainen liian myöhäinen esittäminen tapahtuu, ja tähän liittyvät olosuhteet esteenä näiden seikkojen huomioon ottamiselle. Lisäksi toisessa tuomiossa⁸⁷ ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin todettuaan, että sovellettavissa säännöksissä ei jätetty harkintavaltaa valituslautakunnalle, vahvisti, että tämä oli perustellusti kieltäytynyt ottamasta huomioon sellaisia todisteita aikaisemman tavaramerkin tosiasiallisesta käyttämisestä, jotka väitteen tekijä oli esittänyt myöhässä väiteosastossa.

⁸² Yhdistetyt asiat [T-239/05](#), [T-240/05–T-247/05](#), [T-255/05](#), [T-274/05](#) ja [T-280/05](#), Black & Decker v. SMHV – Atlas Copco (mm. kelta-mustan sähkötyökalun kolmiulotteinen kuvaus), tuomio 15.5.2007.

⁸³ Asia Calvo, ks. alaviite 81.

⁸⁴ Asia [T-192/04](#), Flex Equipos de Descanso v. SMHV – Leggett & Platt (LURA-FLEX), tuomio 11.7.2007.

⁸⁵ Asia LURA-FLEX, alaviite 84 edellä; asia [T-481/04](#), Advance Magazine Publishers v. SMHV – Capela & Irmãos (VOGUE), tuomio 4.10.2007 ja asia [T-407/05](#), SAEME v. SMHV – Racke (REVIAN’s), tuomio 6.11.2007.

⁸⁶ Asia C-29/05 P, SMHV v. Kaul, tuomio 13.3.2007 (Kok. 2007, s. I-2213).

⁸⁷ Asia [T-86/05](#), K & L Ruppert Stiftung v. SMHV – Lopes de Almeida Cunha ym. (CORPO livre), tuomio 12.12.2007.

Perusteluvollisuuden osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että kun valituslautakunta on pysyttänyt väiteosaston päätöksen kokonaisuudessaan, tämä päätös sekä sen perustelut kuuluvat asiayhteyteen, jossa valituslautakunta on tehnyt päätöksensä.⁸⁸

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi myös, että kun valituslautakunta katsoo, että suhteellinen hylkäysperuste, jonka väiteosasto on hyväksynyt, on perusteeton, sen on lausuttava muista perusteista, joihin kyseisessä osastossa mahdollisesti vedottiin, vaikka tämä olisi hylännyt ne tai vaikka tämä ei olisi tutkinut niitä.⁸⁹

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi lisäksi, että se, että asianosainen, joka vaatii valituslautakunnan päätöksen, jossa hyväksyttiin väite haetun tavaramerkin rekisteröintiä vastaan, kumoamista, ei ole kiistänyt valituslautakunnassa kyseessä olevien tavaramerkkien samankaltaisuutta, ei voi millään tavoin estää SMHV:tä tekemästä päätöstä siitä, ovatko tavaramerkit samankaltaisia tai samoja. Tällainen seikka ei siten voi viedä tältä asianosaiselta oikeutta kiistää – valituslautakunnassa käsitellyn riita-asian oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen puitteissa – valituslautakunnan tätä koskevia arviointeja.⁹⁰

c) Ehdottomien ja suhteellisten hylkäysperusteiden välinen suhde

Asiassa *Ekabe International vastaan SMHV – Ebro Puleva (OMEGA3)*⁹¹ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että jos SMHV päätyy väitemenettelyssä siihen, että kahdelle tavaramerkille yhteiseltä hallitsevalta osatekijältä puuttuu erottamiskyky, sen on aloitettava uudelleen haetun tavaramerkin tarkastelu ja todettava, että tällainen ehdoton hylkäysperuste estää kyseisen tavaramerkin rekisteröinnin. Esillä olevassa asiassa kanne näin ollen hylättiin, koska kantajalla ei ollut minkäänlaista intressiä sellaisen päätöksen kumoamiseen, jolla oli hylätty sen rekisteröintihakemus suhteellisen hylkäysperusteen perusteella, kun tämän kumoamisen seuraus saattoi olla ainoastaan se, että SMHV tekee uuden päätöksen, jossa hylätään rekisteröintihakemus, tällä kertaa ehdottoman hylkäysperusteen perusteella.

d) Mahdollisuus rajoittaa tavaramerkkihakemuksen sisältämää tavaroiden luetteloa

Oikeuskäytännössä, jonka mukaan kantaja voi rajoittaa tavaramerkkihakemuksensa sisältämää tavaroiden luetteloa edellyttäen, että tätä toteamusta voidaan tulkita siten, että kantaja ei enää vaadi hylkäyspäätöksen kumoamista sikäli kuin se koskee tavaroita,

⁸⁸ Asia [T-111/06](#), *Wesergold Getränkeindustrie v. SMHV – Lidl Stiftung (VITAL FIT)*, tuomio 21.11.2007.

⁸⁹ Asia *VIPS*, alaviite 76 edellä.

⁹⁰ Asia [T-425/03](#), *AMS v. SMHV – American Medical Systems (AMS Advanced Medical Services)*, tuomio 18.10.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-565/07 P).

⁹¹ Asia [T-28/05](#), tuomio 18.10.2007.

jotka se on vastedes sulkenut hakemuksen ulkopuolelle,⁹² on tapahtunut kehitystä viitejakson aikana, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kahteen otteeseen kieltäytynyt ottamasta huomioon esitettyjä rajoituksia. Yhtäältä tavaramerkkihakemuksen, joka koski alun perin mikrofoneja, rajoittamisen yksinomaan ”studiomikrofoneihin ja niiden osiin”, katsottiin voivan muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta, koska kohdeyleisö muuttui verrattuna kohdeyleisöön, jonka valituslautakunta oli ottanut huomioon.⁹³ Toisaalta rajoittamisen, johon ei kuulu yhden tai useamman tavarantoimittajan luettelosta vaan kaikkien tässä luettelossa esiintyvien tavaroiden käyttötarkoituksen muuttaminen, katsottiin voivan vaikuttaa SMHV:n suorittamaan yhteisön tavaramerkin tutkimiseen.⁹⁴

Oikeus tutustua asiakirjoihin

Kolmessa tuomiossa, jotka julistettiin vuonna 2007 ja jotka koskivat asetusta N:o 1049/2001,⁹⁵ ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi tiettyjen sellaisten avoimuusperiaatetta koskevien poikkeuksien laajuutta, joista säädetään kyseisessä asetuksessa ensinnäkin yleisen edun suojaamiseksi kansainvälisissä suhteissa ja yhteisön finanssi-, raha- tai talouspolitiikassa, toiseksi yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suojaamiseksi, kolmanneksi tuomioistuinkäsittelyn suojaamiseksi ja neljänneksi tutkintatoimien tarkoituksen suojaamiseksi.

Kyseisistä poikkeuksista ensimmäisen, josta säädetään asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmannessa ja neljännessä luetelmakohdassa, osalta asiassa *WWF European Policy Programme vastaan neuvosto* annettussa tuomiossa katsottiin, että neuvosto saattoi evätä kantajalta oikeuden tutustua toimielinten väliseen muistioon, joka koski Maailman kauppajärjestön Cancunissa syyskuussa 2003 pitämään ministerikokoukseen liittyviä kysymyksiä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kyseisen muistion luovuttaminen olisi aiheuttanut kohtuudella ennustettavissa olevan eikä puhtaasti hypoteettisen riskin siitä, että tämä olisi vaikuttanut yhteisön ja sen jäsenvaltioiden neuvotteluvara.

Asiassa *Bavarian Lager vastaan komissio* antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi sen asiakirjoihin tutustumista koskevaan oikeuteen liittyvän poikkeuksen laajuutta, jolla pyritään suojaamaan yksityiselämää ja yksilön koskemattomuutta (asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 1 kohdan b alakohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin selvensi asetuksen N:o 1049/2001, jolla pyritään turvaamaan viranomaisien päätöksentekomenettelyn mahdollisimman laaja avoimuus, ja asetuksen

⁹² Asia [T-194/01](#), Unilever v. SMHV (munanmuotoinen tabletti), tuomio 5.3.2003 (Kok. 2003, s. II-383, 13 kohta).

⁹³ Asia mikrofoniin pään muoto, alaviite 72 edellä.

⁹⁴ Asia [T-458/05](#), Tegometall International v. SMHV – Wuppermann (TEK), tuomio 20.11.2007.

⁹⁵ Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30.5.2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1049/2001 (EYVL L 145, s. 43). Asia [T-264/04](#), WWF European Policy Programme v. neuvosto, tuomio 25.4.2007; asia [T-36/04](#), API v. komissio, tuomio 12.9.2007 (muutoksenhaku vireillä, C-514/07 P) ja asia [T-194/04](#), Bavarian Lager v. komissio, tuomio 8.11.2007.

N:o 45/2001,⁹⁶ jolla pyritään turvaamaan yksityiselämän suoja henkilötietoja käsiteltäessä, suhdetta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta oli pyydetty lausumaan siitä, oliko komissiolla oikeus olla toimittamatta yritykselle pöytäkirjaa, joka sisälsi muutama vuosi aiemmin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä pidetyn kokouksen osallistujien nimen, ja tämä myönsi, että kyseisten henkilötietojen luovuttaminen merkitsee asetuksessa N:o 45/2001 tarkoitettua ”tietojen käsittelyä”, mutta lisäsi, että tämä käsittely on laillista, koska siihen määrätään vaatimuksella noudattaa asetuksessa N:o 1049/2001 säädettyä lakiin perustuvaa tietojenluovuttamisvelvollisuutta.

Lisäksi koska asetuksessa N:o 1049/2001 säädetään, että asiakirjaan tutustumista pyytävän ei tarvitse perustella pyyntöään, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että asetuksessa N:o 45/2001 edellytettyä tietojen siirron tarpeellisuuden osoittamista ei sovelleta. Henkilötietojen suojaaminen taataan kuitenkin sillä, että asetuksen N:o 1049/2001 mukaan oikeus asiakirjaan tutustumiseen voidaan evätä, kun sen luovuttaminen vahingoittaisi asianomaisten henkilöiden yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suoja. Muistutettuaan, että mitään periaatteellista syytä ei ole sille, että ammatti- tai liiketoiminta erotettaisiin ”yksityiselämän” käsitteestä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti, että komission järjestämän kokouksen osanottajien nimien ilmaiseminen ei nostanut esiin kysymystä kyseisten henkilöiden yksityiselämän suojasta, koska nämä olivat ilmaisseet kokouksessa edustamiensa yhteisöjen näkemyksen eivätkä omaansa. Tässä tilanteessa osallistujien nimien ilmaiseminen ei edellyttänyt asianomaisten henkilöiden etukäteissuostumusta.

Avoimuusperiaatetta koskevan poikkeuksen, jolla pyritään suojaamaan tuomioistuinkäsittelyä (asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta), osalta edellä mainitussa asiassa *API vastaan komissio* kehitettiin oikeuskäytäntöä, joka liittyy oikeuteen saada tutustua oikeudenkäyntiasiakirjoihin, jotka toimielimet toimittavat yhteisöjen tuomioistuimille.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetussa *Association de la presse internationale* nostamassa kanteessa komission päätöksestä evätä ensin mainitulta oikeus tutustua tiettyihin asiakirjoihin, jotka liittyivät useisiin asioihin, joita oli käsitelty yhteisöjen tuomioistuimessa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti ensiksi, että komission velvollisuutena on arvioida konkreettisesti kunkin hakemuksen kohteena olevan asiakirjan sisältöä. Se ei siis voi katsoa abstraktisti, että asianomainen poikkeus kattaa automaattisesti ja yleisesti kaikki niissä asioissa jätetyt kirjelmät, joissa se on asianosaisena. Hakemuksen kohteena olevien asiakirjojen sisältö voidaan jättää tutkimatta ainoastaan, kun on ilmeistä, että poikkeus, johon vedotaan, koskee niiden sisältöä kokonaisuudessaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän osalta, että koska komission on voitava puolustaa kantaansa suojassa kaikelta ulkopuoliselta paineelta, se voi suulliseen käsittelyyn saakka kieltäytyä luovuttamasta kirjelmiä arvioimatta ennakolta konkreettisesti kirjelmien sisältöä. Sitä vastoin suullisen käsittelyn pitämisen jälkeen komissiolla on velvollisuus arvioida konkreettisesti kutakin pyydettyä asiakirjaa.

⁹⁶ Yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18.12.2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001 (EYVL 2001, L 8, s. 1).

Jo loppuun käsitellyn asian kirjelmiin tutustumista koskevan oikeuden epäämisen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että tuomioistuinkäsittelyn suojaamista koskevaan poikkeukseen ei voitu vedota hyödyllisesti, koska kirjelmien sisältö oli jo voitu toistaa suullista käsittelyä varten laaditussa kertomuksessa, siitä oli voitu keskustella julkisessa istunnossa ja se oli voitu toistaa tuomiossa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausui lisäksi sen avoimuusperiaatetta koskevan poikkeuksen laajuudesta, jolla pyritään suojaamaan tutkintatoimien tarkoitusta (asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta), ja katsoi, että tämä poikkeus ei mahdollista sitä, että komissio kieltäytyy antamasta yleisölle oikeutta tutustua jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaan menettelyyn liittyviin asiakirjoihin siihen saakka, kunnes asianomainen jäsenvaltio noudattaa tuomiota, jossa sen todetaan rikkoneen yhteisön oikeutta.

Muita täsmennyksiä tähän samaan poikkeukseen esitettiin edellä mainitussa asiassa *Bavarian Lager vastaan komissio* annetussa tuomiossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että vaikka tarve turvata niiden henkilöiden anonymiteetti, jotka toimittavat komissiolle mahdollisia yhteisön oikeuden rikkomisia koskevia tietoja, on hyväksyttävä tavoite, jolla voidaan perustella se, että evätään oikeus tutustua tiettyihin asiakirjoihin tai edes niiden osiin, komissio ei voi ilmaista vain abstraktisti vahinkoa, jonka pyydettyjen tietojen toimittaminen saattaisi aiheuttaa sen tutkintatoimille. Sen on sen sijaan osoitettava, että näiden toimien tarkoitus vaarantuisi konkreettisesti ja tosiasiallisesti sen vuoksi, että vuosia sen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn, jonka yhteydessä asiakirja oli laadittu, päättymisen jälkeen pyydetty asiakirja luovutettaisiin.

Yhteinen maatalouspolitiikka

Asiassa *Unkari vastaan komissio*⁹⁷ nopeutetussa menettelyssä antamallaan tuomiolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi komission asetuksen N:o 1572/2006,⁹⁸ jossa otettiin käyttöön uusi laatuvaatimus eli ominaispaino, joka maissin oli täytettävä, jotta se on interventiokelpoinen toimivaltaisissa kansallisissa elimissä, jotka ostavat tiettyyn hintaan niille tarjotun, yhteisössä korjatun maissin, jos tarjoukset täyttävät tietyt erityisesti laatua ja määrää koskevat vaatimukset. Erityisen painovaatimuksen käyttöön ottaminen oli asetuksen mukaan perusteltua sen interventiojärjestelmän uuden tilanteen valossa, joka liittyy erityisesti tiettyjen viljojen pitkäaikaisvarastointiin ja siitä tuotteiden laadulle aiheutuviin vaikutuksiin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi ensinnäkin, että ottamalla käyttöön maissin ominaispainoa koskevan uuden laatuvaatimuksen kaksitoista päivää ennen kuin riidanalaisista asetusta alettiin soveltaa, toisin sanoen ajankohtana, jona tuottajat olivat jo

⁹⁷ Asia T-310/06, tuomio 15.11.2007.

⁹⁸ Interventioelinten suorittamaan viljan haltuunottoon sovellettavista menettelyistä sekä menetelmistä viljan laadun määrittämiseksi annetun asetuksen (EY) N:o 824/2000 muuttamisesta 18.10.2006 annettu komission asetus (EY) N:o 1572/2006 (EUVL L 290, s. 29).

suorittaneet kylvöt ja jona he eivät enää voineet vaikuttaa sadon ominaispainoon, riidanalaisilla säännöksillä oli vaikutuksia asianomaisten tuottajien investointeihin niiltä osin kuin niillä perustavanlaatuisesti muutettiin maissin interventioedellytyksiä. Koska ominaispainon uuden vaatimuksen käyttöön ottamisesta ei ollut ilmoitettu ajoissa asianomaisille maanviljelijöille, komissio oli loukannut näiden perusteltua luottamusta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lisäksi toiseksi, että kyseisen asetuksen sanamuodon mukaan aikaisemmin olemassa olleiden laatuvaatimusten tiukentaminen oli tarpeen, jotta interventiotuotteista saataisiin laadun heikkenemisen ja myöhemmän käytön kannalta kestävämpiä. Sen sijaan samassa asetuksessa ei täsmennetä selvästi ja nimenomaisesti, missä määrin maissin ominaispainoa koskevan vaatimuksen käyttöön ottamisella pyrittiin myös tiukentamaan maissin laatuvaatimuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että komission väite, jonka mukaan ominaispainolla on merkitystä arvioitaessa maissin laatua, koska ominaispaino vaikuttaa maissin ravintoarvoon, ei ollut jäänyt vain todistamatta vaan se oli lisäksi ristiriidassa komission itsensä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimittamien asiakirjojen kanssa, ja muistutti, että sen tehtäviin ei kuulu selvittää asiaa asianosaisten puolesta, ja se saattoi vain todeta, että asetuksessa oli ilmeinen arviointivirhe.

II. Vahingonkorvausasiat

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivalta

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi tänä vuonna kolme määräystä,⁹⁹ joissa täsmennettiin sen toimivallan laajuutta vahingonkorvausasioissa.

Se, että EY 235 ja EY 288 artiklan määräyksillä yhdessä myönnetään yhteisöjen tuomioistuimille yksinomainen toimivalta ratkaista yhteisön menettelystä aiheutuneen vahingon korvausta koskevat kanteet, ei voi vapauttaa näitä tarkistamasta niissä nostetun kanteen todellista luonnetta yksinomaan sillä perusteella, että väitetty virhe johtuu yhteisön toimielinten menettelystä. Näin ollen asiassa *Sinara Handel vastaan neuvosto ja komissio* antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että se ei ollut toimivaltainen käsittelemään vahingonkorvausvaatimusta asianomaisena ajanjaksona polkumyyntitulleina – vähennettyinä veroilla – maksetuista rahamääristä aiheutuneesta tulon menetyksestä. Tämän vahingon oli todellisuudessa katsottava aiheutuneen yksinomaan maksettaviksi määrättyjen polkumyyntitullien maksamisesta, jolloin kanne oli viime kädessä kyseisiä tulleja koskeva palautusvaatimus. Yksinomaan kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta ottaa tällainen vaatimus käsiteltäväkseen.

⁹⁹ Asia T-91/05, *Sinara Handel v. neuvosto ja komissio*, määräys 5.2.2007; em. asia *Commune de Champagne ym. v. neuvosto ja komissio*, määräys 5.2.2007 ja asia T-295/05, *Document Security Systems v. EKP*, määräys 5.9.2007.

Asiassa *Document Security Systems vastaan EKP* ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oli puolestaan täsmennettävä toimivaltaansa lausua yhteisön vastuusta tilanteessa, jossa väitetty virhe muodostui kansallisen oikeussäännön rikkomisesta.

Kantaja ilmoitti olevansa yhdeksässä jäsenvaltiossa voimassa olevan sellaisen eurooppapatentin haltija, joka liittyi seteliväärennöksiltä suojautumista koskeviin seikkoihin, ja katsoi, että Euroopan keskuspankki (jäljempänä EKP) oli loukannut tähän patenttiin perustuvia oikeuksia. Kantaja vaati, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että EKP oli loukannut tähän patenttiin perustuvia oikeuksia, ja velvoittaa tämän maksamaan vahingonkorvausta patenttiin perustuvien oikeuksien loukkaamisesta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että eurooppapatenttien myöntämistä koskevan yleissopimuksen mukaan yhtäältä eurooppapatentilla on sama oikeusvaikutus kuin kansallisella patentilla kussakin valtiossa ja toisaalta eurooppapatentin loukkauksia arvioidaan kansallisen oikeuden mukaisesti. Se päätteli tästä, että kantajan nostamalla kanteella pyrittiin moittimaan EKP:tä siitä, että tämä oli loukannut yhdeksää kansallista patenttia, mikä ei kuulu yhteisöjen tuomioistuinten vaan kansallisten viranomaisten toimivaltaan.

Vaikka vahingonkorvausvaatimukset toki kuuluvat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivaltaan, vaatimus kuitenkin hylättiin oikeudellisesti täysin perusteettomana, koska kansalliset tuomioistuimet eivät olleet vahvistaneet kyseessä olevaa loukkausta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lisäsi, että yhteisöä vastaan nostetun vahingonkorvauskanteen vanhentumisaika voi alkaa kulua vasta siitä hetkestä lukien, jolloin kantaja on saanut toimivaltaisilta kansallisilta tuomioistuimilta vahvistuksen sille, että patentinloukkaus on olemassa.

Lopuksi edellä mainitussa asiassa *Commune de Champagne ym. vastaan neuvosto ja komissio* antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että vahingolliset vaikutukset, joita kantajat väittivät yhteisöjen ja Sveitsin valaliiton välisestä sopimuksesta aiheutuneen itselleen Sveitsin alueella, johtuivat ainoastaan siitä, että kun Sveitsin valaliitto päätti täysivaltaisesti allekirjoittaa ja ratifioida kyseisen sopimuksen, se suostui siihen, että sopimus sitoo sitä, ja sitoutui toteuttamaan asianmukaiset toimenpiteet pannakseen täytäntöön sopimuksesta seuraavat velvoitteet. Tästä seuraa, että mahdollisen vahingon, jota kantajille on saattanut aiheutua Sveitsin alueella toimenpiteistä, joita Sveitsin viranomaiset ovat toteuttaneet sopimuksen täytäntöön panemiseksi, ei voida katsoa johtuvan yhteisöstä, joten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole toimivaltainen tutkimaan kannetta, jossa vaaditaan sen korvaamista.

Aineelliset edellytykset

Yhteisön vastuuta vahingosta, jonka yhteisön toimielin tai laitos on yhteisön oikeutta rikkomalla aiheuttanut yksityisille, koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus korvaukseen tunnustetaan silloin, kun kolme edellytystä täyttyy eli kun rikotun

oikeusnormin tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, kun rikkominen on riittävän ilmeinen ja kun vahinko, joka on aiheutunut henkilöille, joiden oikeuksia on loukattu, on välittömässä syy-yhteydessä toimeen ryhtynyttä tahoa koskeneen velvoitteen laiminlyöntiin.¹⁰⁰

1. Säännön, jolla annetaan oikeuksia yksityisille, käsite

Asiassa *Cytimo vastaan komissio*¹⁰¹ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että neuvotteluissa, joilla pyritään tekemään sopimus yhteisön viranomaisen ja tarjoajan välillä julkista hankintaa koskevan sopimuksentekomenettelyn yhteydessä, vilpittömän mielen periaatteen ja oikeuden väärinkäytön kieltoa koskevan periaatteen noudattaminen ovat sääntöjä, joilla annetaan oikeuksia yksityisille. Lisäksi vaikka asetuksen N:o 1605/2002¹⁰² 101 artiklan ensimmäisestä alakohdasta ilmenee, että hankintaviranomaisella on erittäin laaja harkintavalta luopua sopimuksen tekemisestä ja siten lopettaa aloitetut sopimusneuvottelut, komissio oli kuitenkin loukannut riittävän ilmeisellä tavalla vilpittömän mielen periaatetta ja käyttänyt väärin sille tässä asetuksessa myönnettyä oikeuttaan luopua hankintasopimuksesta, kun se oli käynyt kahden kuukauden ajan sopimusneuvotteluja, joiden se tiesi kariutuvan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi näin ollen, että kun komissio ei ollut ilmoittanut välittömästi kantajalle päätöksestään luopua sopimuksen tekemisestä, se oli evännyt kantajalta todellisen mahdollisuuden vuokrata kiinteistö kolmannelle kahden kuukauden ajan.

Sääntöjen, joita komissio on loukannut sellaisten taloudellisten analyysien yhteydessä, jotka se on tehnyt yrityskeskittymien valvomiseksi, osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi asiassa *Schneider Electric vastaan komissio*¹⁰³ antamassaan tuomiossa, että vaikka tietyt periaatteet ja tietyt säännöt, joita kilpailuanalyysissa on noudatettava, ovatkin luonteeltaan sääntöjä, joilla annetaan oikeuksia yksityisille, kaikkia normeja, joita komission on noudatettava taloudellisissa arvioinneissaan, ei voida ensi arviolta pitää tällaisina. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei esillä olevassa asiassa kuitenkaan lausunut sen säännön luonteesta, jota väitettiin rikotun, vaan se tyytyi toteamaan, että pelkästään tämä rikkominen ei voinut olla väitetysti aiheutuneen vahingon taustalla.

Puolustautumisoikeuksien loukkaamisen osalta siksi, että komissio ei ollut ilmoittanut väitetiedoksiannossaan kantajalle, että jollei tämä toteuttaisi tiettyjä korjaustoimenpiteitä, sillä ei olisi mitään mahdollisuutta saada päätöstä, jonka mukaan keskittymä on yhteismarkkinoille soveltuva, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti väitetiedoksiannon keskeisestä asemasta ja katsoi, että on otettava huomioon sekä yhteisön laajuiseen keskittymään liittyvien taloudellisten ja teollisten intressien merkitys että niiden valvontavaltuuksien huomattava laajuus, jotka komissiolla on käytettävissään

¹⁰⁰ Yhdistetyt asiat C-46/93 ja C-48/93, *Brasserie du pêcheur ja Factortame*, tuomio 5.3.1996 (Kok. 1996, s. I-1029).

¹⁰¹ Asia [T-271/04](#), tuomio 8.5.2007.

¹⁰² Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25.6.2002 annettu neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, s. 1).

¹⁰³ Asia [T-351/03](#), tuomio 11.7.2007.

kilpailun sääntelemiseksi. Se päätteli tästä, että kantaja vetosi sellaisen säännön rikkomiseen, jonka tarkoituksena oli antaa oikeuksia yksityisille.

Sen sijaan asiassa *Fédération des industries condimentaires de France ym. vastaan komissio*¹⁰⁴ antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että sääntöinä, joissa annetaan toimivaltaa, EY 211 ja EY 133 artikla ovat luonteeltaan institutionaalisia eivätkä ne siis ole oikeussääntöjä, joiden tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille.

2. Riittävän ilmeinen rikkominen

Sellaisen säännön, jolla annetaan oikeuksia yksityisille, riittävän ilmeisen rikkomisen käsite on kehittynyt huomattavasti yrityskeskittymien alalla edellä mainitussa asiassa *Schneider Electric vastaan komissio* annetun tuomion vuoksi.

Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli kumonnut ensimmäisessä tuomiossa¹⁰⁵ komission päätöksen, jossa Schneiderin ja Legrandin välinen yrityskeskittymä todettiin yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, Schneider nosti vahingonkorvauskanteen saadakseen korvauksen vahingosta, jonka se oli kärsinyt kyseistä päätöstä rasittavien lainvastaisuuksien vuoksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin myönsi, että yleisen edun vastainen estävä vaikutus saattaisi syntyä komissiota kohtaan, jos ilmeisen rikkomisen käsite ymmärrettäisiin siten, että se käsittää kaikki virheet tai tuottamuksen, jotka ovat kyllä jossain määrin vakavia mutta jotka eivät ole luonteeltaan tai laajuudeltaan vieraita sellaisen toimielimen normaalille käyttäytymiselle, jonka tehtävänä on valvoa monimutkaisten ja merkittävää tulkinnanvaraa sisältävien kilpailusääntöjen soveltamista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vertaili kyseessä olevia intressejä ja totesi, että riittävän ilmeisenä rikkomisena ei siten voida pitää sellaisen lakiin perustuvan velvoitteen laiminlyöntiä, joka voidaan selittää toimielimeen ja sen virkamiehiin kohdistuvilla objektiivisilla vaatimuksilla. Tällaisen rikkomisen voi puolestaan muodostaa käyttäytyminen, joka sisältää selvästi oikeussäännön vastaisen toimen, joka aiheuttaa vakavaa vahinkoa kolmansien intresseille ja jota ei voida perustella eikä selittää erityisillä vaatimuksilla, jotka objektiivisesti kohdistuvat yksikköön sen toimiessa normaalisti.

Taloudellisten analyysien puutteiden osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että on otettava huomioon, että tällainen analyysi merkitsee yleensä sekä tosiseikkojen osalta että päätelmien osalta monimutkaisia älyllisiä lausuntoja, joihin saattaa jäädä tiettyjä puutteita, kun otetaan huomioon toimielimelle asetetut määräaikoihin liittyvät rajoitteet. Näin ollen asiakirjojen tai johdonmukaisuuden puutteen vakavuus ei voi aina olla riittävä seikka aiheuttamaan yhteisön vastuun syntymistä.

¹⁰⁴ Asia T-90/03, tuomio 11.7.2007.

¹⁰⁵ Asia T-310/01, *Schneider Electric v. komissio*, tuomio 22.10.2002 (Kok. 2002, s. II-4071).

Puolustautumisoikeuksien loukkaamisen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että ilmeisen ja vakavan loukkaamisen muodostaa se, että komissio on jättänyt väitetiedoksiannon päätelmistä ja soveltumattomuuspäätöksen päätösosasta pois olennaisen maininnan. Tätä puolustautumisoikeuksien loukkaamista ei voida perustella eikä selittää niillä erityisillä vaatimuksilla, jotka objektiivisesti arvioiden kohdistuvat komission yksikköihin.

3. Syy-yhteys ja myötävaikuttaminen omaan vahinkoon

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi edellä mainitussa asiassa *Schneider Electric vastaan komissio* antamassaan tuomiossa, että syy-yhteyden tarkastelutavassa on edettävä vertaamalla keskenään tilannetta, johon asianomainen kolmas osapuoli on joutunut tuottamuksellisen toiminnan johdosta, ja tilannetta, joka olisi aiheutunut oikeussääntöä noudattaneen toimielimen käyttäytymisestä. Kun tuottamuksellinen seikka kuuluu päätökseen, jonka vaikutuksesta evätään lupa, ei voida olettaa, että ilman todettua virhettä hakija olisi välttämättä saanut kyseisen luvan.

Esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että vaikka kantajalla ei ollut oikeutta siihen, että keskittymä julistettaisiin yhteismarkkinoille soveltuvaksi, sillä olisi kuitenkin saattanut olla vakavasti otettava mahdollisuus saada myönteinen päätös, koska ei ollut mahdotonta, että kantaja olisi kyennyt omaisuuden myyntiä koskevilla ehdotuksillaan saamaan komission toteamaan keskittymän yhteismarkkinoille soveltuvaksi sillä uhalla, että komissio olisi muutoin tehnyt arviointivirheen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että niiden taloudellisten parametrien muutosten arviointi, joita olisi välttämättä liittynyt mahdolliseen soveltuvuuspäätökseen, oli liian epävarmaa, jotta sitä olisi voitu verrata hyödyllisellä tavalla soveltumattomuuspäätöksestä johtuvaan tilanteeseen. Tämän mahdollisuuden toteutuminen liittyi näin ollen parametreihin, jotka olivat liian sattumanvaraisia, jotta ne olisivat voineet olla vakuuttavan määrällisen arvioinnin kohteena, joten riittävän läheistä syy-yhteyttä tehdyn lainvastaisuuden ja keskittymän soveltuvuutta koskevan mahdollisen päätöksen epäämisen välillä ei ollut.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi sen sijaan, että tällainen syy-yhteys oli olemassa tehdyn lainvastaisuuden ja kahdentyypisen vahingon välillä, joita olivat yhtäältä kulut, joita yritykselle oli aiheutunut siitä, että se oli osallistunut keskittymän valvontamenettelyyn, joka aloitettiin uudelleen kumoamistuomion antamisen jälkeen, ja toisaalta luovutushinnan alennus, joka kantajan oli pitänyt myöntää Legrandin varojen ostajalle saadakseen tämän luovutuksen vaikutukset lykätyksi siten, että yhteisöjen tuomioistuimissa kyseisenä ajankohtana vireillä olevilta oikeudenkäynneiltä ei vietäisi kohdetta ennen asioiden saattamista päätökseen. Tämä jälkimmäisen seikan osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että se, että soveltumattomuuspäätöksessä oli kaksi lainvastaisuutta, jotka saattoivat vaikuttaa kantajasta ilmeisiltä, pakotti kantajan sen hakiessa hyväksyttävällä tavalla laillista päätöstä, jolla annettaisiin ratkaisu keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, lykkäämään Legrandin myynnin tosiasiallista toteuttamista ja suostumaan alennukseen luovutushinnasta verrattuna siihen hintaan, jonka se olisi saanut siinä tapauksessa, että kyseessä olisi ollut lopullinen kauppa, joka olisi

tehty ilman soveltumattomuuspäätöstä, joka jo alun perin vaikutti sellaiselta, että sitä rasitti kaksi ilmeistä lainvastaisuutta.

Lopuksi tässä tuomiossa selitetään kantajan käyttäytymisen vaikutusta korvattavan vahingon määrittämiseen sen oikeuskäytännön mukaisesti, jonka mukaan tilanteessa, jossa kantaja on myötävaikuttanut oman vahinkonsa syntymiseen, se ei voi vaatia korvausta kyseisen vahingon siitä osasta, josta se on vastuussa.¹⁰⁶ Tämän perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kun otetaan huomioon toteutuneen sulautuman laajuus ja taloudellisen vahvuuden huomattava kasvaminen, joka sulautumasta seurasi ainoille kahdelle vahvalle kyseisillä markkinoilla jo toimivalle yritykselle, kantaja ei voinut olla tietämättä sitä, että toteutetulla sulautumalla saatettaisiin ainakin luoda määräävä asema yhteismarkkinoiden merkittäväällä osalla tai vahvistaa sitä, jolloin komissio kieltäisi sen tällä perusteella, ja velvoitti komission korvaamaan yksinomaan kaksi kolmasosaa vahingosta, jota kantajalle oli aiheutunut siitä, että Legrandin luovutushinnasta oli myönnetty alennusta.

III. Muutoksenhaut

Virkamiestuomioistuin aloitti lainkäyttötoimintansa 12.12.2005, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi on tähän mennessä saatettu 37 valitusta, joista 27 tehtiin vuonna 2007. Tänä vuonna se ratkaisi seitsemän näistä asioista,¹⁰⁷ joista yhden tuomiolla, jolla kumottiin riidanalainen päätös.

Tässä asiassa *parlamentti vastaan Eistrup* antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi määräyksen,¹⁰⁸ jolla virkamiestuomioistuin oli hylännyt parlamentin esittämän oikeudenkäyntiväitteen, koska sen sijaan, että kantajan asianajaja olisi allekirjoittanut kannekirjelmän käsin, siinä oli ainoastaan kyseisen asianajajan allekirjoituksen toisintava leima. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että yhteisön oikeudenkäyntimenettelyä sääntelevien säännösten nykytilassa asianajajan omakätisesti kannekirjelmän alkuperäiskappaleeseen merkitsemä allekirjoitus on ainoa keino varmistua siitä, että vastuun kyseisen asiakirjan laatimisesta ja sisällöstä kantaa henkilö, jolla on oikeus edustaa kantajaa yhteisöjen tuomioistuimissa.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Asia 145/83, Adams v. komissio, tuomio 7.11.1985 (Kok. 1985, s. 3539).

¹⁰⁷ Asia T-223/06 P, parlamentti v. Eistrup, tuomio 23.5.2007; asia T-247/06 P, Sanchez Ferriz v. komissio, tuomio 5.7.2007; asia T-20/07 P, komissio v. Chatziioannidou, tuomio 12.9.2007; asia T-69/07 P, komissio v. André, määräys 12.6.2007; asia T-415/06 P, De Smedt v. komissio, määräys 9.7.2007; asia T-252/06 P, Beau v. komissio, määräys 12.7.2007 ja asia T-311/07 P, Nijs v. tilintarkastustuomioistuin, määräys 14.12.2007.

¹⁰⁸ Asia F-102/05, Eistrup v. parlamentti, määräys 13.7.2006.

¹⁰⁹ Ks. tästä kysymyksestä myös asia T-129/06, Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret ja Akar v. komissio, määräys 17.1.2007.

IV. Välimiinohakemukset

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettiin tänä vuonna 34 välimiinohakemusta, mikä merkitsee selvää kasvua verrattuna vuonna 2006 tehtyihin hakemuksiin (25). Vuonna 2007 välimiinoista päättävä tuomioistuin ratkaisi 41 asiaa, kun vastaava luku vuonna 2006 oli 24. Se hyväksyi neljään otteeseen välimiinohakemuksen eli asioissa *IMS vastaan komissio*, *Du Pont de Nemours (France) ym. vastaan komissio*, *Ranska vastaan komissio* ja *Donnici vastaan parlamentti*.¹¹⁰

Edellä mainitussa asiassa *IMS vastaan komissio* kantaja vaati sellaisen myönteisen lausunnon täytäntöönpanon lykkäämistä, jonka komissio oli antanut päätöksestä, jonka ranskalaisviranomaiset olivat ilmoittaneet sille direktiivin 98/37¹¹¹ mukaisesti ja jossa kiellettiin tiettyjen koneiden käyttö.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti myönsi *fumus boni juris*in olemassaolon ja totesi muun muassa, että koska Conseil d'État oli kumonnut ranskalaispäättöksen ilman, että toimivaltaiset viranomaiset olisivat toteuttaneet muita toimenpiteitä samassa tarkoituksessa, kantajan valmistamien koneiden oli ensi näkemältä katsottava olevan direktiivin 98/37 säännösten mukaisia. Kiireellisuuden osalta presidentti katsoi, että riidanalaisen lausunnon täytäntöönpano saattoi vaarantaa kantajan, joka oli pieni yritys, jolla oli erittäin paljon velkaa pankeille ja jonka tuotanto oli suppeaa ja erikoistunutta, olemassaolon. Se korosti, että kiireellisyys oli tunnustettava sitäkin suuremmalla syyllä, koska *fumus boni juris* oli erityisen vakava. Vertaillaessaan kyseessä olevia eri intressejä presidentti katsoi, että koska lausunnon antaminen vei komissiolta yli viisi vuotta, sen täytäntöönpanon lykkääminen ei vaarantanut työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelua.

Edellä mainitussa asiassa *Donnici vastaan parlamentti* oli kyse parlamentin sellaisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä, jossa Donnicin edustajatoimi Euroopan parlamentin jäsenenä oli todettu pätemättömäksi Occhetton hyväksi, mikä oli ristiriidassa Consiglio di Stato, joka viimeisenä oikeusasteena oli vahvistanut Donnicin edustajatoimen, päätöksen kanssa.

Välimiinoista päättävä tuomioistuin hyväksyi *fumus boni juris*in olemassaolon, koska kantajan argumentaatio, joka koski parlamentin toimivallan puuttumista riidanalaisen päätöksen tekemiseen, oli vakava eikä sitä voitu hylätä ilman syvällisempää tutkimusta, mikä kuuluu yksinomaan pääasiasta päättävälle tuomioistuimelle. Kiireellisuuden osalta

¹¹⁰ Asia [T-346/06 R](#), *IMS v. komissio*, määräys 7.6.2007 ja asia [T-31/07 R](#), *Du Pont de Nemours (France) ym. v. komissio*, määräys 19.7.2007; asia [T-257/07 R](#), *Ranska v. komissio*, määräys 28.9.2007 ja asia [T-215/07 R](#), *Donnici v. parlamentti*, määräys 15.11.2007 (muutoksenhaussa, C-512/07 P (R)). On lisättävä, että asiassa [T-366/00 R](#), *Scott v. komissio*, 24.1.2007 antamallaan määräyksellä presidentti oli hyväksynyt toista osapuolta kuulematta sellaisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäyksen, jossa määrättiin valtiontuen takaisin perimisestä, ennen toteamistaan 30.3.2007 antamallaan määräyksellä, että tästä asiasta ei ollut enää syytä lausua, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli kumonnut 29.3.2007 antamallaan tuomiolla päätöksen, joka oli riitautettu pääasiassa.

¹¹¹ Koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 22.6.1998 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/37/EY (EYVL L 207, s. 1).

välitoimista päättävästä tuomioistuimesta näytti siltä, että jos pääasiasta päättävä tuomioistuin kumoo riidanalaisen toimen, kantajalle aiheutuu korjaamatonta vahinkoa, jollei tämän toimen täytäntöönpanoa lykätä, koska tämän olisi mahdotonta hoitaa edustajantoimeaan Euroopan parlamentin jäsenenä. Intressivertailun osalta oli niin ikään otettava huomioon Occhetton intressi riidanalaisen päätöksen, joka merkitsi hänen edustajantoimensa pysyttämistä, täytäntöönpanoon. Tässä tilanteessa, jossa kantajan ja Occhetton intressit olivat yhdenvertaiset, välitoimista päättävä tuomioistuin katsoi ratkaisevaksi yhtäältä Italian tasavallan intressin siihen, että parlamentti noudattaa sen vaalilainsäädäntöä, ja toisaalta *fumus boni juris* osoittamiseksi esitettyjen perusteiden painavan ja vakavan luonteen. Välitoimista päättävä tuomioistuin hyväksyi näin ollen pyydetyn lykkäyksen.

Komissio otti huomioon alan tieteellisen tietämyksen kehittymisen ja muutti tarttuvista spongiformisista enkefalopatioista annettua yhteisön lainsäädäntöä antamalla vuonna 2007 säännöksiä, joilla lievennettiin sovellettavia eläinten terveyttä koskevia toimenpiteitä. Asiassa *Ranska vastaan komissio* kantaja vaati näiden säännösten lykkäämistä, koska ne loukkasivat ennalta varautumisen periaatetta.

Fumus boni juris koskevan edellytyksen osalta välitoimista päättävä tuomioistuin katsoi, että se täyttyi, koska uusilla säännöksillä vahvistettujen testien luotettavuudesta vallitsi todellinen tieteellinen epävarmuus. Kiireellisyyttä koskevan edellytyksen katsottiin niin ikään täyttyneen, koska riidanalaiset säännökset saattoivat lisätä vaaraa tarttuvalla spongiformisella enkefalopatiolla saastuneiden eläinten toimittamisesta ihmisten käyttöön. Asianomaisten intressien vertailun osalta välitoimista päättävä tuomioistuin muistutti, että vaatimusten, jotka liittyvät kansanterveyden suojeluun, on oltava taloudellisiin näkökohtiin nähden ensisijaisia, ja määräsi näin ollen pyydetyn täytäntöönpanon lykkäyksen.

Edellä mainitussa asiassa *Du Pont de Nemours (France) ym. vastaan komissio*, joka koski kasvinsuojeluaineiden valvontaa direktiivin 91/414¹¹² nojalla, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti lausui komission sellaisten päätösten täytäntöönpanon lykkäämistä koskevista viidestä hakemuksesta, joilla tämä oli rajoittanut tai supistanut lupaa tiettyjen tuotteiden markkinoille saattamiseen. Presidentti hyväksyi välitoimihakemuksen, joka liittyi flusilatsolin käyttöä koskeviin rajoituksiin.

Fumus boni juris osalta katsottiin, että kanneperusteet, jotka perustuivat direktiivin 91/414 rikkomiseen ja ennalta varautumisen periaatteen loukkaamiseen, eivät olleet ensi näkemältä täysin perusteettomia. Kiireellisyyttä koskevan edellytyksen katsottiin niin ikään täyttyvän. Todettuaan, että oli olemassa vakava vaara siitä, että kantaja menettää peruuttamattomasti markkinaosuuksia, joiden osalta se voi toki saada korvauksen myöhemmin, välitoimista päättävä tuomari katsoi kuitenkin, että esillä olevan asian olosuhteissa vahingon vakavuus ei voinut perustua yksinomaan sen liikeomaisuuden kirjanpitoarvoon, jolla markkinaosuudet oli toteutettu, eikä siihen, että koko konserni menetti tällaisen arvon, vaan siinä oli otettava huomioon, että kantajat olivat toimineet markkinoilla yli 20 vuotta, että niillä oli lupia flusilatsolin kaupan pitämiseen useita

¹¹² Kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta 15.7.1991 annettu neuvoston direktiivi 91/414/ETY (EYVL L 230, s. 1).

käyttötarkoituksia varten useissa jäsenvaltioissa ja että niiden tuotteilla oli kaupallinen maine, jota flusilatsolin kieltäminen voisi vahingoittaa merkittävästi. Välitoimista päättävä tuomari vertaili asianomaisia intressejä ja otti muun muassa huomioon sen, että kantajat tyytyivät vaatimaan useita vuosia vallinneen tilanteen pysyttämistä, sekä maanviljelijöiden intressin siihen, että heillä on käytössään yksi tietty tehokas tuote tiettyjä sairauksia vastaan, ja myönsi pyydetyn lykkäyksen.

Sen sijaan asioissa *Cheminova ym. vastaan komissio*,¹¹³ *FMC Chemical ym. vastaan komissio*¹¹⁴ ja *Dow AgroSciences ym. vastaan komissio*¹¹⁵ annetuissa määräyksissä neljä sellaisten päätösten täytäntöönpanon lykkäystä koskevaa hakemusta, joilla kiellettiin tiettyjen aineiden kaupan pitäminen, hylättiin kiireellisuuden puuttumisen vuoksi, sillä vahinko, joka näillä päätöksillä saatettiin aiheuttaa kantajille, ei ollut riittävän vakava, koska se edusti alle yhtä prosenttia niiden liikevaihdosta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti lisäsi tämän osalta, että todellisuudessa tämä prosenttiosuus oli vielä pienempi, koska ei ollut syytä ottaa huomioon vahinkoa, johon välitoimimennettelyn osapuolet, jotka eivät sitä paitsi selvästikään voineet nostaa kumoamiskannetta pääasiassa, eli yritykset, jotka pitävät tuotetta kaupan ja joita riidanalainen päätös ei koskenut erikseen, vetosivat.

¹¹³ Asia [T-326/07 R](#), määräys 4.12.2007.

¹¹⁴ Asiat [T-349/07 R](#) ja [T-350/07 R](#), määräykset 11.12.2007.

¹¹⁵ Asia [T-367/07 R](#), määräys 17.12.2007.

